

CATÀLEG DE COVES i AVENCS DE XÀBIA

Secció Espeleologia Centre Excursionista Xàbia ~SECEX ~

CATÀLEG DE COVES i AVENCS DE XÀBIA

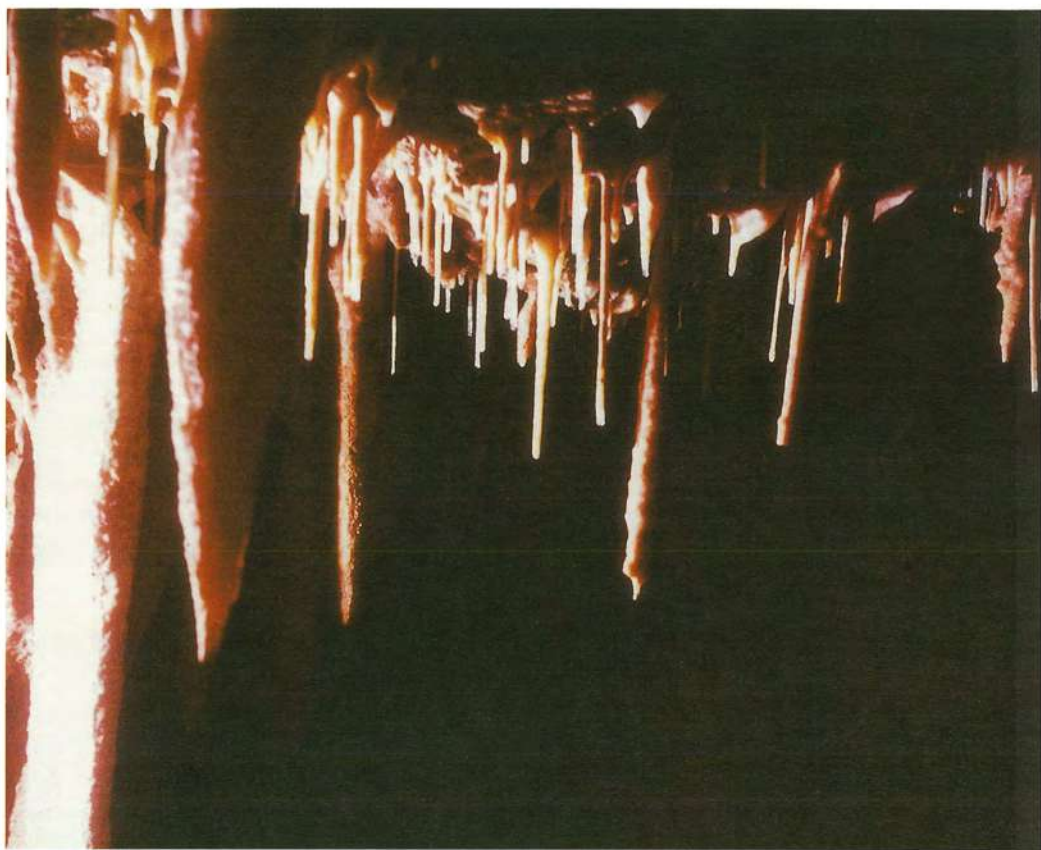
**Secció Espeleologia
Centre Excursionista Xàbia ~SECEX~**

**M. I. AJUNTAMENT
DE XÀBIA
1991**

Edita: M. I. Ajuntament de Xàbia.
Textos, il·lustracions i fotografies: S.E.C.E.X.

Dipòsit Legal: A - 397 - 1991
I.S.B.N.: 84 - 87898-00-9
Imprimeix: Impremta Botella, S. L.
Tel·l. 579 14 73 - Fax 579 37 08
03730 Xàbia (Alacant)

Introducció

QUÈ ÉS L'ESPELEOLOGIA?

El catàleg que ara presentem al públic constitueix el resum d'una activitat desenrotllada al llarg d'alguns anys, quasi una dècada, per la Secció d'Espeleologia del Centre Excursionista de Xàbia. Qui són els qui la constitueixen? en formem part un grup d'entusiastes xabiencs, jóvens tots, que intentem fer de l'espeleologia alguna cosa més que un esport, és en realitat una forma de vida. Això és així perquè l'espeleologia abraça un compendi d'activitats humanes que van des del fet d'explorar noves cavitats, fer-ne els alçaments topogràfics i obtenir fotografies, fins al punt d'englobar diverses disciplines intel·lectuals com la geologia, la biologia, la hidrologia i l'arqueologia i fins i tot el busseig. Molts l'han definida com un esport-ciència, on l'enginy i la perícia se sumen a les activitats intel·lectuals abans enumerades; cadascuna de les quals aplicada a l'espeleologia amb tècniques específiques, i en ser tan diverses permeten a cadascú desplegar les inquietuds en l'orientació que més li atraga personalment.

Els antecedents de l'espeleologia tenen un poc més d'un segle d'antiguitat; hom considera la data de 1889, quan Eduard Alfred Martel davallà el pou Rabanel (-125 m.p.), com l'inici de la pràctica d'aquest esport. Martel va realitzar el descens en un rudimentari «escarpolet», molt paregut a una agrunsadora, utilitzant cordes de cànem. Des d'aqueix moment començà l'evolució dels materials per aconseguir cada vegada més seguretat, i així aparegueren les primeres escales de corda i fusta i els torns de fusta de tracció directa sobre l'explorador. A partir de 1930 s'empren escales de cable d'acer amb escalons d'alumini (elektron) i els torns mecànics de cable i es fan les primeres campanyes, amb una dotació humana enorme per manejar el material tan pesat. És a les acaballes dels 60 quan es comercialitzen les cordes de niló i perló, de seguida apareixen els bloquejadors i s'inicia l'etapa del «només corda». Les darreres tendències s'encaminen a assolir l'alleugeriment i la millora tècnica dels materials utilitzats en la construcció de bloquejadors, davalladors, cordes,

mosquetons, indumentària personal ... D'eixa manera s'aconsegueixen fer campanyes compostes d'equips reduïts, de 2 a 3 persones, que són capaces d'arribar en poc temps lluny i fondo.

Nosaltres practiquem aquest esport des de principis dels 80, que vam començar a explorar de forma sistemàtica les cavitats més conegudes del terme de Xàbia. A finals del 1982 s'organitzà l'exploració de l'avenc de Soto, conjuntament amb el Grup Espeleològic d'Alacant, molt més experimentat que nosaltres en aquestes tasques. En acabar l'exploració vam perdre el contacte i continuàrem catalogant les cavitats del nostre terme i algunes altres properes. A l'octubre del 1985 assistírem a l'encontre nacional pro-defensa del Karst de Yeso, a Sorbas (Almeria) i a l'any vinent vam fer la primera eixida a la cova de Los Chorros, a Riopar (Albacete). Per estes dates vam assistir als cursos de perfeccionament organitzats per l'Escola Valenciana d'Espeleologia, cosa que ens va permetre d'ampliar el cercle espeleològic en el qual ens movíem i augmentar, així, els coneixements i la tècnica. Cal remarcar que ja s'han muntat dues exposicions de «Coves i avencs de Xàbia» amb gran èxit de públic, així com diferents muntatges audiovisuals que s'han realitzat periòdicament. L'evolució ha estat lenta, però constant, i hem arribat a eixir molt lluny del nostre entorn per tal de visitar cavitats de primera línia, hem estat aquests dos darrers anys a Cantàbria. Els sistemes subterranis que hi ha allí ens han atret tant com el seu paisatge i és quasi segur que hi tornarem en anys successius.

Fins aquí un poc d'història pròpia, de la nostra espeleologia; ha estat un camí llarg i s'ha evolucionat molt a poc a poc, però gràcies a una pràctica constant comença, ara, a donar-ne els fruits: de moment aquest catàleg, que recull la dècada que portem practicant aquest esport tan bonic. El futur? anar ampliant l'àmbit de les nostres visites i conèixer més espeleòlegs que sempre ens aporten algun coneixement nou. També iniciar i ensinistrar els membres més joves del club que desitgen practicar-la, tot infontent-los el més pur esperit espeleològic de respecte a l'entorn natural en què ens movem. Hem de conservar allò que la naturalesa ha tardat mil.lers d'anys a crear i allò que constitueix l'hàbitat de moltes espècies animals cavernícoles; al capdavant, nosaltres no pertanyem a aqueix món i tal volta és aquesta l'única imposició que ha de fer-se tot espeleòleg. També és vàlid per a qualsevol visitant a qualsevol cavitat, per menuda que siga o encara que estiga deteriorada.

Espere que el catàleg responga a les expectatives dels lectors i m'agradaria que servís per donar a conèixer tota la riquesa subterrània que posseïm tan prop, dins del terme municipal. Així com desitge que tota esta riquesa

es conserve tal i com apareix en el catàleg durant molt de temps.

Per últim, agrair des d'aquí la col.laboració d'Andreu Ros i el patrocini rebut pel M. I. Ajuntament de Xàbia per a la publicació d'aquest catàleg.

Guillem Larrosa i Morenate
Vocal d'Espelo del C.E. Xàbia.

Estructura del Catàleg

La primera cosa que hem tingut en compte és que el catàleg tingués una configuració homogènia, d'aquí que la presentació de cadascuna de les cavitats dispose d'una mateixa estructura. Esperem que això en facilite la consulta per part dels lectors, i no s'hi faci avorrida.

En primer lloc apareix el número d'ordre de la cavitat, seguit del nom i el lloc on es troba situada dins el terme, quan és conegut. A continuació, es fa una aproximació breu però precisa, és a dir s'explica la manera d'arribar a la cavitat eixint generalment del poble. Tot seguit, indiquem la situació de la cavitat, expressada en coordenades. Com que hem treballat sobre un mapa de l'Institut Geogràfic i Cadastral d'escala 1:50.000 un tant obsolet, la coordenada de longitud fa referència al meridià de Madrid. És fàcil passar-la al meridià de Greenwich, només cal restar 3° 41' 14" (diferència entre ambdues longituds) a la longitud que apareix al full.

Després fem una descripció física, i en alguns casos geològica, de la cavitat. Això ajuda a entendre la topografia que apareix en la pàgina següent i posa de relleu les característiques més importants, juntament amb les possibles dificultats. En darrer terme s'indica l'espeleometria, en la qual figura el recorregut i el desnivell quan es tracta d'una cova; o la profunditat i el desenvolupament quan es tracta d'un avenc. Com ja s'ha dit, en la pàgina següent hi ha la topografia, en què es representa el perfil, la planta i algunes seccions de la cavitat. A més hi ha dades útils com les escales gràfiques, la data en què es realitzà ..., que ajuden a fer-se una idea de les dimensions reals. Exposem, tot seguit, algunes fotografies que mostren els detalls més rellevants de cadascuna de les cavitats.

L'estructura que hem fet servir en cadascuna de les 23 cavitats de què consta el catàleg, és la mateixa. Quasi al final s'inclou un plànol de situació de les cavitats, cadascuna amb el número corresponent emmarcat en un cercle. L'índex del catàleg es troba en la darrera pàgina.

Símbols Topogràfics

HIDROLOGIA

Curs d'aigua
i sentit del
corrent

Curs d'aigua

Volta baixa

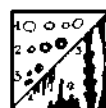

Cascada

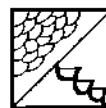

Sifó

MORFOLOGIA

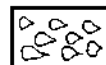
1. Estalactites
2. Estalagmites
3. Columna

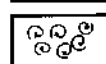
Gours

Goleró

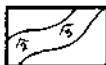

Traça de
corrent

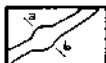

Marmites

TOPOGRAFIA

Alçada de
la volta

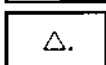
Indicació
de secció

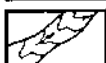
Poligonal

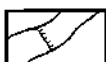
Estació
topogràfica
principal

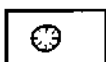
Estació
topogràfica
secundària

Corbes de nivell
i sentit del
pendent

Ressalt
vertical

Pou

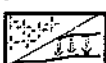
Xemeneia

Roca mare

Pèrdua

Goteig de
la volta

Llac

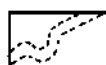
Cavitat
artificial

Pis
superior

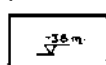
Planta
normal

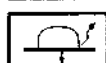
Pis
inferior

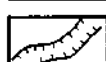
Projecció
vertical
de la boca

Determinació
de cotes

Cavitat emissiva:
avenc

Canó
kàrstic

Circ

Poljé

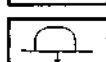
Dolina

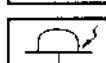
Balma

Cova

Avenc

Cavitat
absorbent:
avenc

AVENC DEL PUNTAL DE L'AMORÓS, "LES PELILES" (Puntal de l'Amorós - Xàbia)

Aproximació: en la carretera de Dénia, eixint de Xàbia, heu d'agafar la desviació a l'esquerra en el punt km. 1'200 per l'entrada de la urbanització «Nova Xàbia». En la primera bifurcació del camí, trenqueu a la dreta i avanceu uns 500 m. fins que després d'un pendent curt un barranc creua el camí. D'aquí ix una senda que pujant per la dreta del barranc us conduirà fins a la boca de l'avenc.

Coordenades:

Longitud Est 3° 51' 21"

Latitud Nord 38° 47' 45"

Altitud s. n. m. 155 m.

Descripció: la boca té unes dimensions de 1'60 x 1'50 m. i es troba situada en un petit ressalt, per una curta galeria hi ha l'accés al pou d'entrada de 12 m. Des de la base, plena de restes mitjanes d'erosió, un corredor ens situa a la sala principal de forma allargada orientada al NW i de considerable altura. En la part superior de la sala hi ha una connexió amb l'exterior parcialment obstruïda. Només botar un pou cego de 6 m. un escarpament seguit d'un gir a la dreta ens situa en una bifurcació. A la dreta en orientació E i baixant una petita sala amb formacions de golerons a l'esquerra, amb orientació NNW, un grup d'estalagmites, les que donen el sobrenom a la cavitat, condueixen per una galeria d'amplària variable i ascendent cap al final de la cavitat. Aquest consisteix en un gir brusc a la dreta, seguit d'un tub de pressió ascendent de 70 cm. de diàmetre amb una diminuta sala a l'acabament i una possible continuació impenetrable.

Espeleometria:

Recorregut 39 m.

Desnivell -35'5 m.

AVENC DEL PUNTAL DEL AMOROS "LES PELLILES"

XÀBIA - 11 - 9 - 83

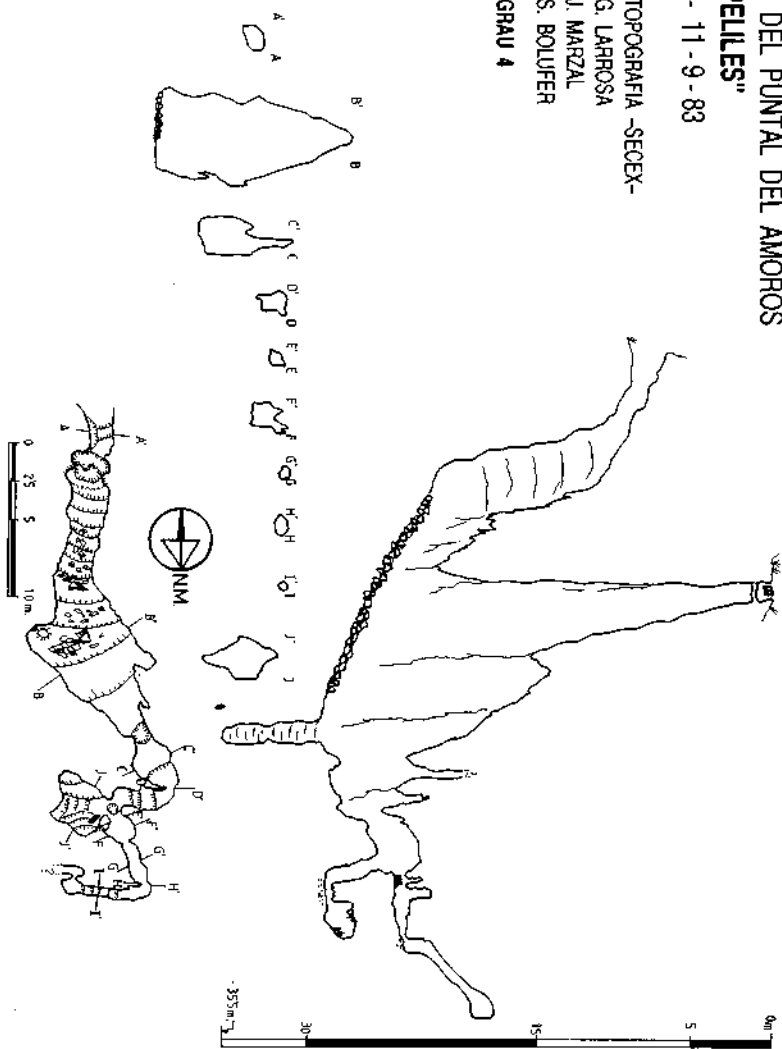
TOPOGRAFIA -SECEX-

G. LARROSA

J. MARZAL

S. BOLUFER

GRAU 4

AVENC DE LA PLANA JUSTA (La Plana Justa - Xàbia)

Aproximació: En la carretera de Dénia, eixint de Xàbia, agafeu a l'altura del km. 2'200 el trencant a l'esquerre, després d'una revolta en S i abans d'una pinadeta. Sense abandonar el camí de graveta, avanceu fins sobrepassar una línia de tensió trifilar, a uns 50 m. de la qual heu de dirigir-vos uns 70 m. en direcció al Montgó.

Coordenades:

Longitud Est 3° 50 ' 22"

Latitud Nord 38° 47' 57"

Altitud s. n. m. 220 m.

Descripció: La boca s'obri en una depressió tectònica, amb dimensions de 2'5 x 1 m., forma triangular i orientació NW. El pou que forma la cavitat té en el primer tram una amplària molt variable fins a la cota -35, en què es divideix en dos a causa d'un bloc encastat. Torna a formar un pou únic 10 m. més avall i guanya en dimensions en desenrotllar-se a favor d'una fractura. El fondo del pou el constitueix un gran cúmul de restes d'erosió, tot formant un pla inclinat molt pronunciat (-35°) en direcció de la fractura que al final té una ximenera que es tanca als 15 m.

La cavitat és de desenvolupament vertical, presenta restes d'ossos al fons i es troba habitada per rates-penades.

Espeleometria:

Profunditat -77 m.

AVENC DE LA PLANA JUSTA

Plana Justa - XÀBIA

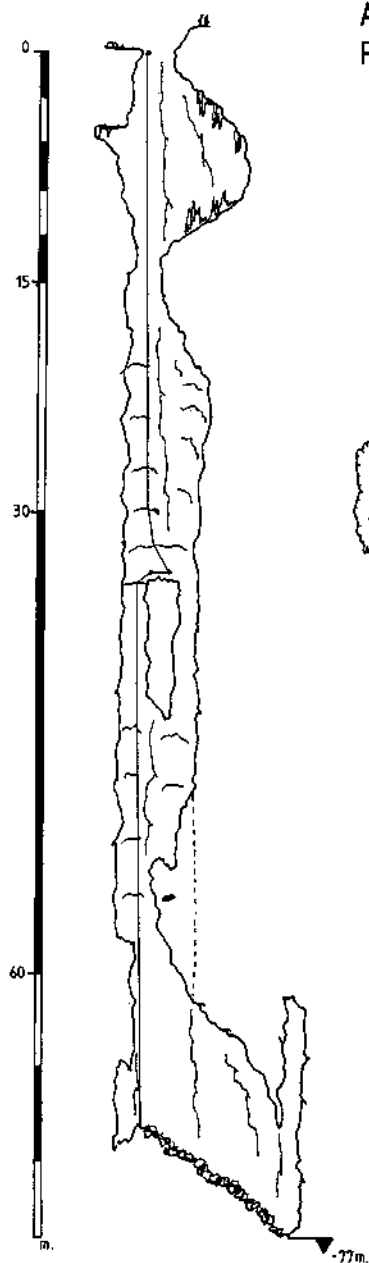
TOPOGRAFIA -SECEX- 25-9-85

G. LARROSA

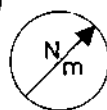
S. BOLUFER

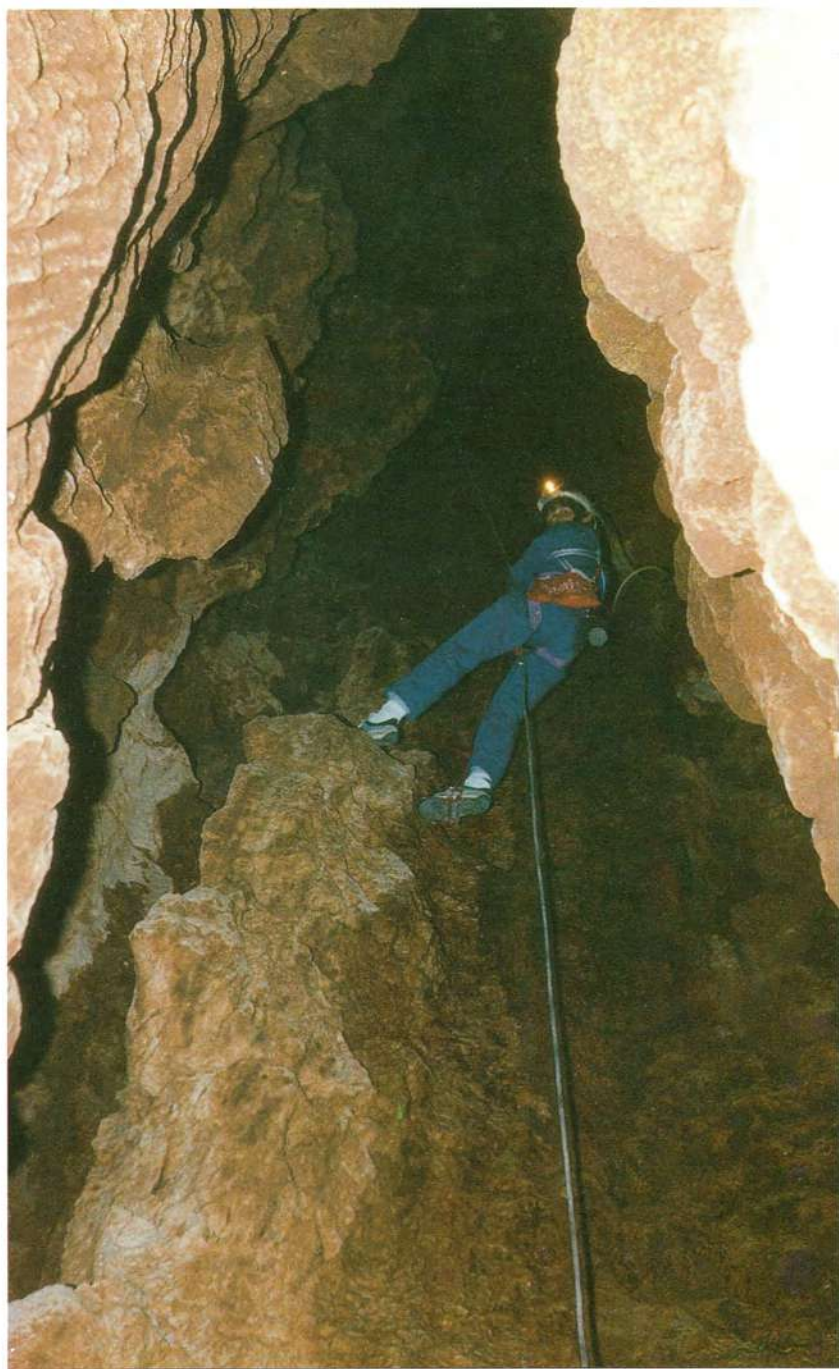
J. FONT

GRAU 2

BOCA 1:100

AVENC DEL MONTGÓ (El Montgó - Xàbia)

Aproximació: a la carretera de Dénia, eixint de Xàbia, agafeu a l'altura del km. 2'5 el trencant a l'esquerre que porta al camp de tir de Dénia. És un camí de graveta que seguireu fins arribar a una pinadeta on trencareu a la dreta, com si us dirigíreu al cim del Montgó. Agafareu la primera desviació a l'esquerre i a uns 300 m. l'abandoneu per introduir-vos camp a través en direcció a una pedrera en la vessant Est del Montgó, on reprendreu la senda.

En els primers contraforts de la paret s'observa una fractura en forma de «V», allí precisament s'obri l'avenc.

Coordenades:

Longitud Est 3° 49' 39"

Latitud Nord 38° 47' 55"

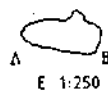
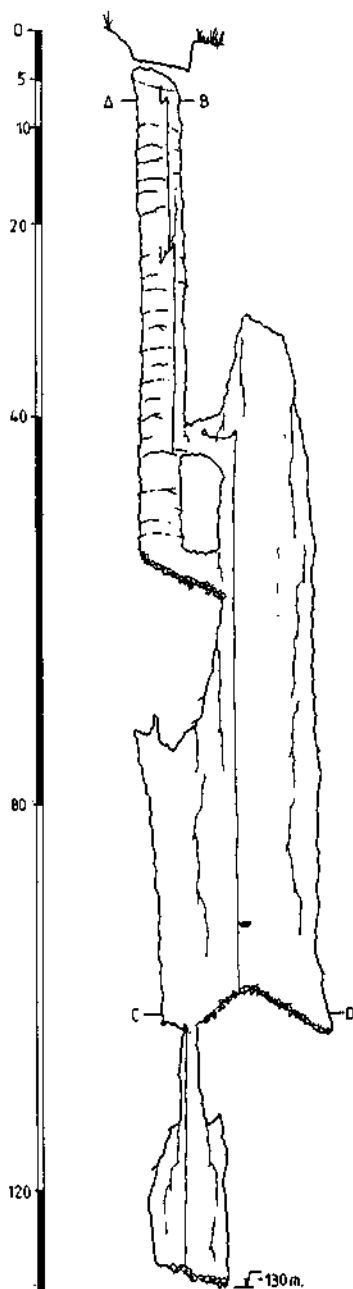
Altitud s. n. m. 280 m.

Descripció: en la fractura fòssil hi ha un pont de roca gran, amb un repeu davall que es desploma directament en la vertical. Un primer pou ens situa en la cota -40 m. on hi ha un ampli repeu que s'assoleix mitjançant un petit pèndol. Uns metres més amunt hi ha una finestreta que accedeix directament al pou gran. Des del repeu s'accedeix al pou principal d'enormes dimensions, uns 10 m. de diàmetre per guanyar encara més amplària a mesura que es baixa, i una vertical absoluta en volat de 60 m. La base del pou és una «L», i des de la qual podem apreciar les belles formacions de golerons i banderes que adornen les parets del pou. En la part més humida la cavitat continua amb un tercer pou d'uns 25 m. molt estret al principi, la base del qual compta amb un sòl argilós; una petita sala coberta de fang blanc constitueix la cota més baixa de la cavitat.

Espeleometria:

Profunditat -130 m. (aprox.)

Desenvolupament 30 m.

AVENC DEL MONTGÓ El Montgó (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- (5-4-86)

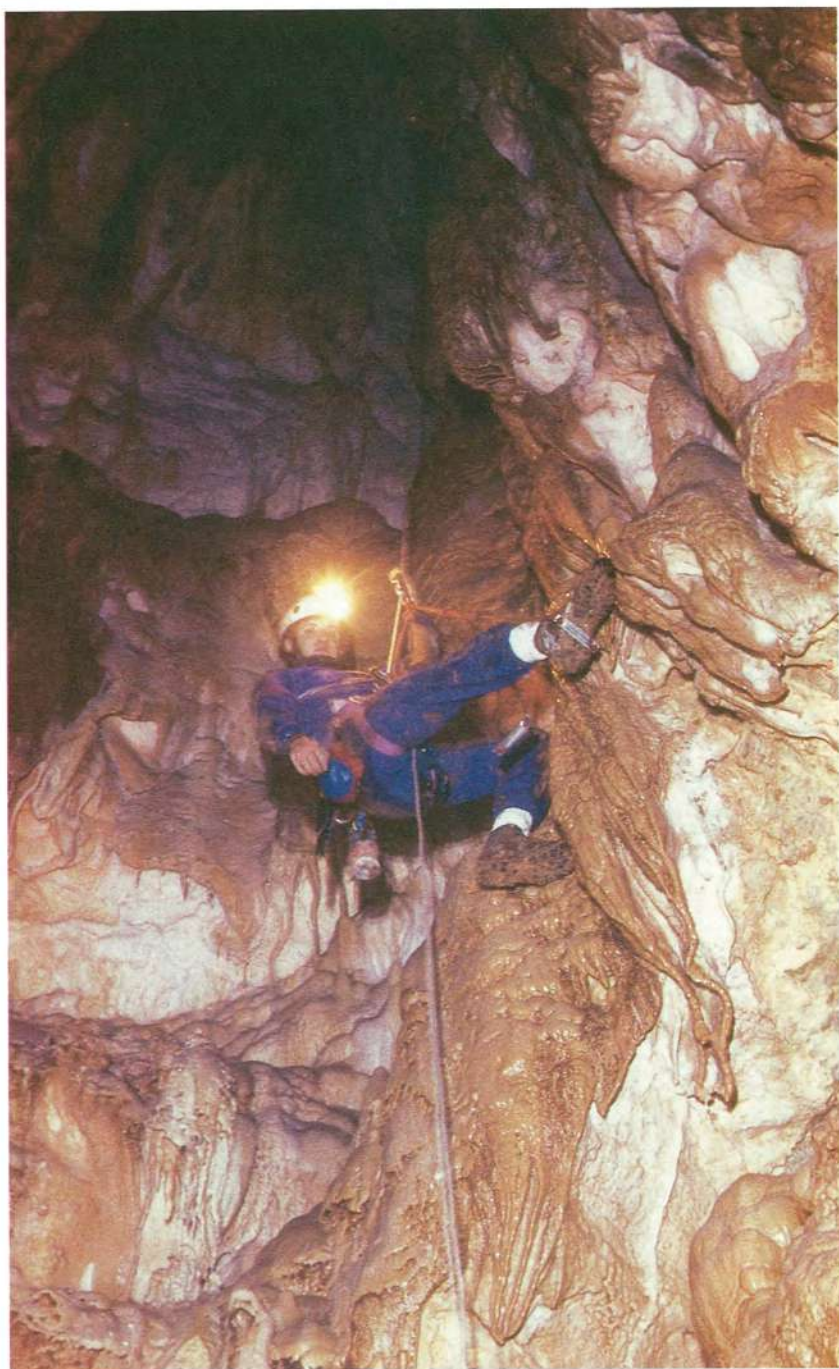
G. LARROSA

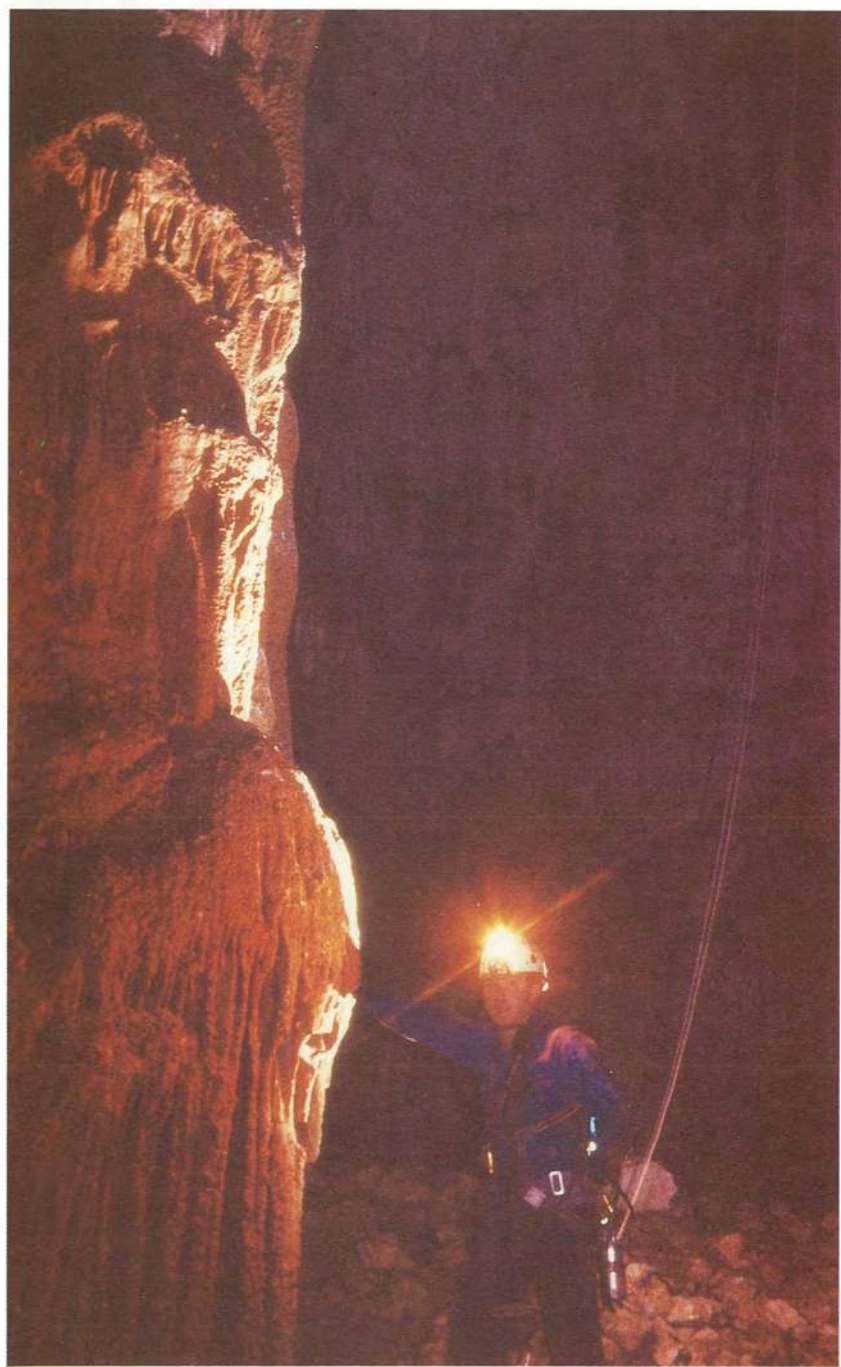
GRAU 2-3

0 2 5 10 15 m.

COVA DEL MONTGÓ (El Montgó - Xàbia)

Aproximació: veure l'aproximació a l'avenc del Montgó (núm. 3). Una volta passat l'avenc, continuareu per la senda que porta directament al gran abric oriental al S., que dóna accés a la cova.

Coordenades:

Longitud Est 3° 49' 22"

Latitud Nord 38° 47' 57"

Altitud s. n. m. 400 m.

Descripció: la gran balma de la paret sud del Montgó, visible des de tota la vall, constitueix l'entrada a la cavitat. L'abric té un sòl molt irregular, plagat d'enormes blocs despresos del sostre per l'erosió i el pes. La cavitat presenta dues entrades angostes, «gateres». Normalment s'entra per la de l'esquerre, orientada al W i s'ix per la de la dreta, orientada al N., si tenim com a referència el centre de l'abric. L'entrada té forma semicircular, amb poca altura i el terra està cobert d'una fina argila de color gris fosc. Un doble gir a l'esquerre i dreta, ens situa en una galeria més àmplia i còmoda de 1'80 m. d'altura, que comunica amb la sala principal a mitja altura formant un ressalt. La sala principal té forma trapezoïdal i es troba en un pèssim estat de conservació a causa de l'afluència massiva de visitants. Així i tot conserva algunes formacions de columnates i golerons.

La gatera d'eixida és tant o més angosta que la d'entrada i és ascendent. Després d'uns metres comunica a la seua esquerre amb una xarxa de reduïdes dimensions formada per gateres a dos nivells amb una altura màxima d'un metre que es coneix com «el laberint». Un poc més avant tornem a eixir a l'abric.

Espeleometria:

Recorregut 70 m.

Desnivell -10 m.

COVA DEL MONTGÓ El Montgó (XÀBIA)

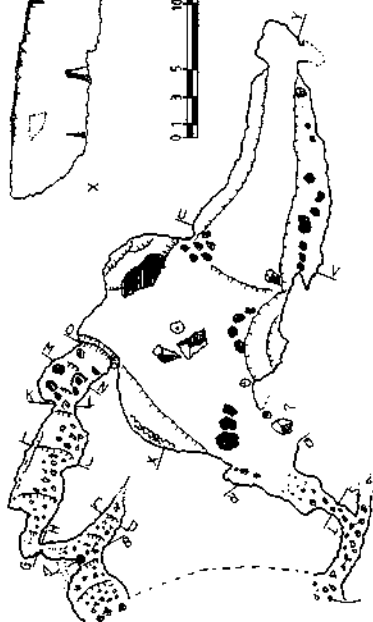
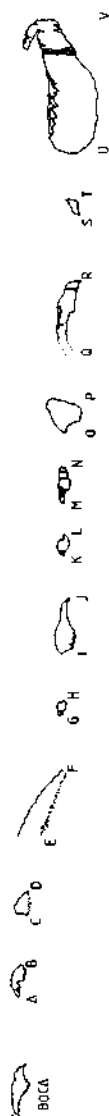
TOPOGRAFIA - SECEX - 3-4-86

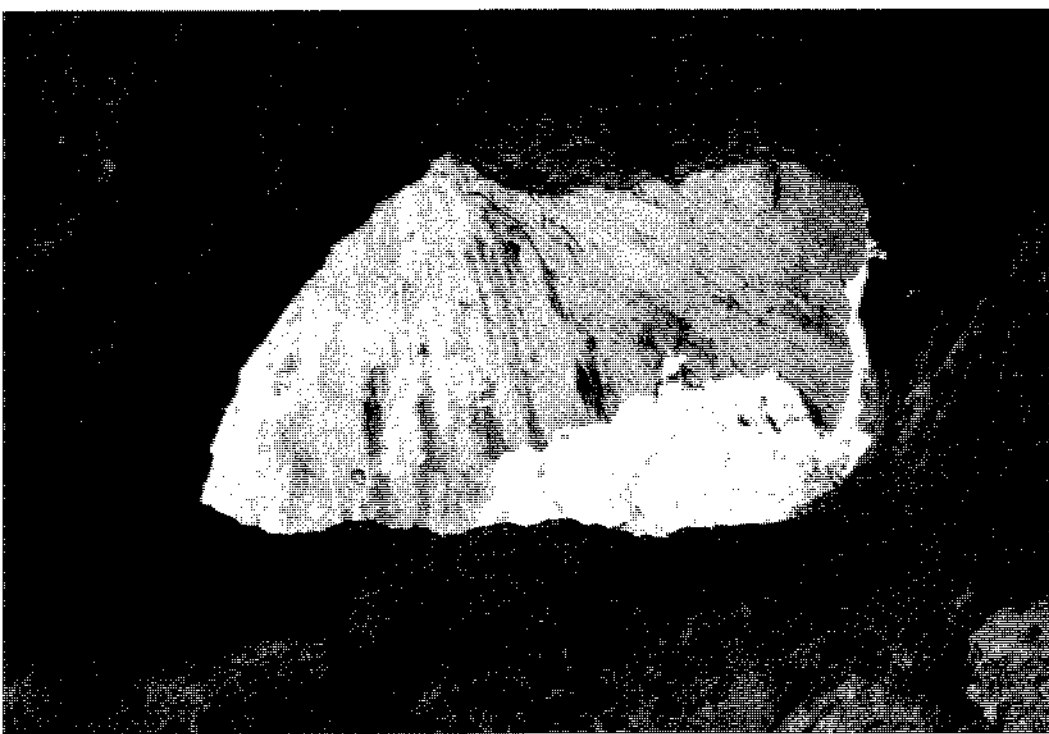
G. LARROSA

C. CERVERA

V. VIVES

NIVELL 4

AVENC DE LA FONTETA

(Barranc de la Fonteta - Xàbia)

Aproximació: des de l'escorxador municipal heu de prendre el camí de Castellans, que discorre paral·lelament als contraforts del Montgó. El seguireu fins que una volta en angle recte a l'esquerra del camí, que no hi prendreu, continua un tros per un camí de terra tallat pel barranc. Continuareu per l'interior del barranc i després d'algunes revoltes us apareixeran uns quants pins frondosos al llit mateix; aleshores, pujareu per la vessant esquerra. A pocs metres, després d'un repeu i a l'ombra d'un pi solitari apareix la boca de l'avenc.

Coordenades:

Longitud Est 3° 49' 52"

Latitud Nord 38° 47' 47"

Altitud s. n. m. 120 m.

Descripció: la boca dona accés a un únic pou de 14'5 m. que s'eixampla prop de la base, la qual es troba totalment coberta per restes d'erosió de tamany mitjà i menut. Adossades al pou i amb orientació E-W hi ha dues petites sales amb entrades angostes. Una bandera desplomada dona accés a la sala de majors dimensions amb formacions grumolloses en les parets, una bandera de gran bellesa que divideix un goleró fòssil.

Espeleometria:

Profunditat -16'5 m.

AVENC DE LA FONTETA
Els Castellans (XÀBIA)

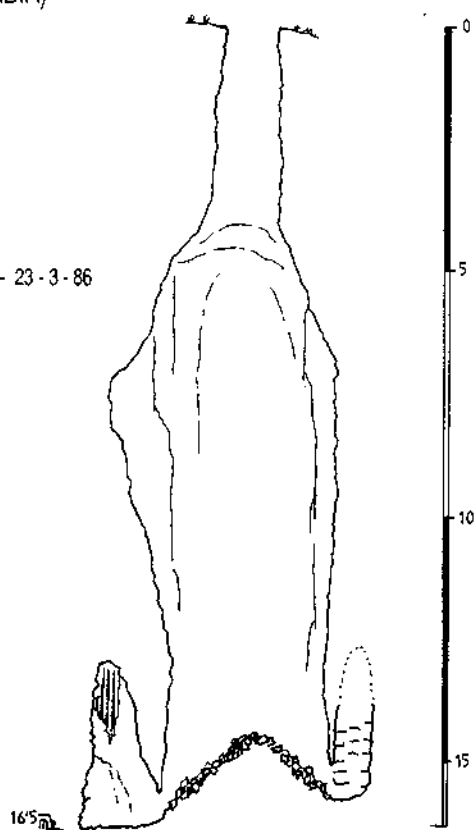
boca

TOPOGRAFIA -SECEX- 23-3-86

G. LARROSA

C. LARROSA

GRAU 4

COVES SANTES DE DALT

(Penya-segats del
cap de Sant Antoni - Xàbia)

Aproximació: per la carretera de Dénia, agafareu el trencant cap al cap de Sant Antoni. Una volta allí, al peu mateix hi ha una esplanada amb un antic aljub des d'on ix una senda en direcció al penya-segat. En arribar al capçal d'un barranc, flanquejat per un marge de pedres, el baixareu i a pocs metres, en la paret dreta apareix la boca superior en forma de «Y».

Coordenades:

Longitud Est 3° 53' 09"

Latitud Nord 38° 48' 07"

Altitud s. n. m. 140 m.

Descripció: la cavitat està dividida en dos pisos, s'entra pel superior amb múltiples obertures al cingle. El pis superior consta d'una sala d'entrada, un corredor que comunica amb el sostre del pis inferior i una eixida a un repeu escàs en la paret del penya-segat. Al fons de la sala d'entrada, en direcció W, un pou de 5 m. desenrotllat en una fractura comunica amb el pis inferior. Per la meitat connecta amb una sala de roca molt més compacta, amb indicis de formacions i ascendent. Després de superar l'escarpament hi ha un pas estretíssim, que encara no ha pogut ser forçat i des d'on s'observa una possible continuació.

El pis inferior el constitueix una sala només, amb el terra formant un pla de pendent pronunciat, primer de roca i, tot seguit, d'areneta. A la dreta, una gatera que es bifurca i es fa impenetrable per un extrem i, per l'altre, ix de nou al cingle. La boca del pis inferior és de grans dimensions i orientada al SE.

Espeleometria:

Recorregut 50 m.

Desnivell +16'5 m.

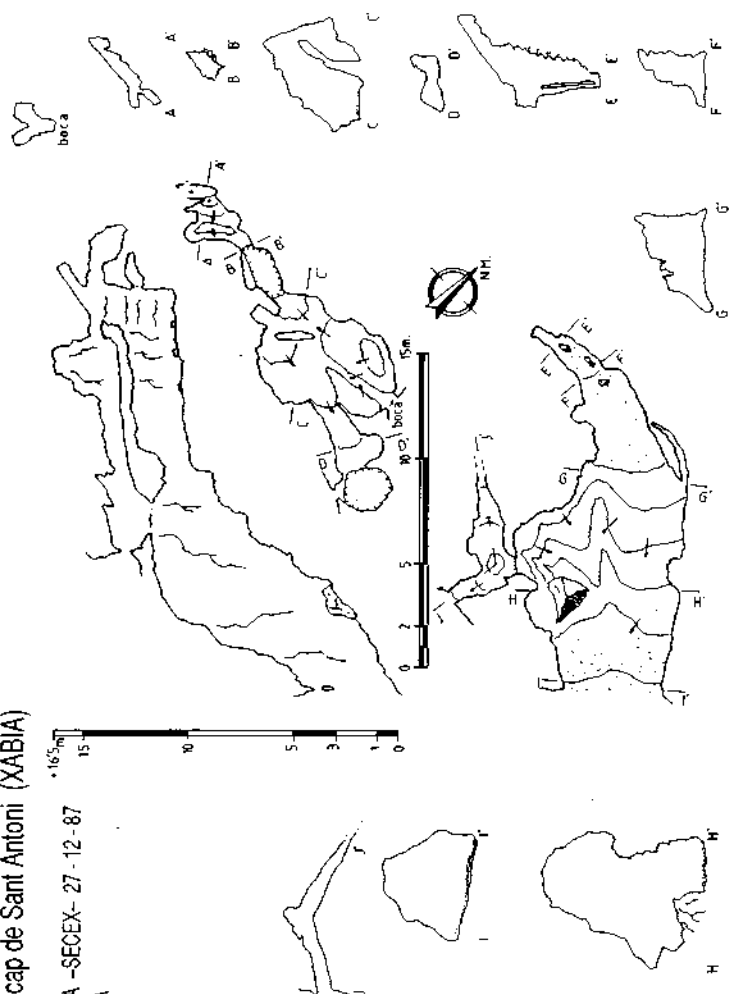
COVES SANTES DE DALT
Penya-segats del cap de Sant Antoni (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- 27-12-87

G. LARROSA

A. CATALÀ

GRAU 4

COVES SANTES DE BAIX

(Penya-segats del
cap de Sant Antoni - Xàbia)

Aproximació: seguiu la senda que vos duia a les coves santes de dalt (vegeu núm. 6). Una altra aproximació alternativa té la base a la platgeta del Pope, al costat mateix del port de Xàbia; seguiu una senda que us portarà a unes caletes més allunyades. En la segona heu de superar un escarpament d'uns 20 m. i us trobareu amb la senda, que s'uneix amb la que ve de dalt, la qual us durà fins la cova 1.

Coordenades:

COVA 1 Longitud Est 3° 53' 02"
 Latitud Nord 38° 48' 03"
 Altitud s. n. m. 110 m.

COVES 2, 3 i 4 Longitud Est 3° 53' 04"
 Latitud Nord 38° 48' 05"
 Altitud s. n. m. 90 m.

Descripció: les quatre cavitats formen un conjunt d'abrics o balmes, conseqüència d'alguna debilitat geològica concentradora de filtracions en el penya-segat i de l'acció del vent. La primera és la de dimensions més grans, amb una boca de 25 x 10 i la més humida, amb un sòl argilós al fons. Presenta també algunes formacions i una vegetació abundant. Les restants són més menudes, amb boques amples i altura mitjana de 3 m. Totes tenen vegetació i l'última marmites fòssils.

Espeleometria:

COVA 1 Recorregut 30 m.
 Desnivell +15 m

COVA 2 Recorregut 5 m.

COVA 3 Recorregut 7 m.

COVA 4 Recorregut 8 m.

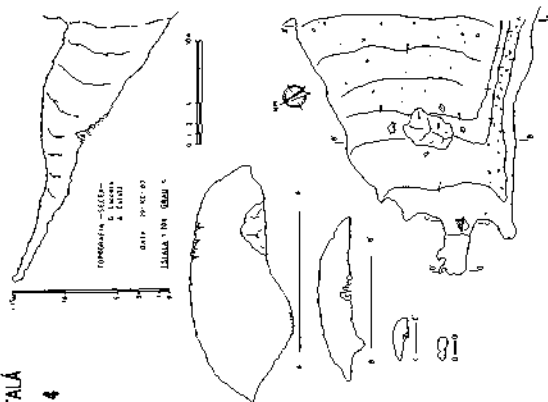
COVES SANTES DE BAIX: Cova n.º 1
 Penya-segats del cap de Sant Antoni (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- 29 · 11 · 87

G. LARROSA

A. CATALÀ

GRAU 4

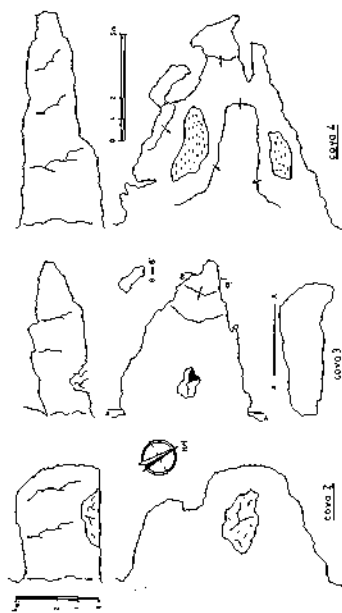

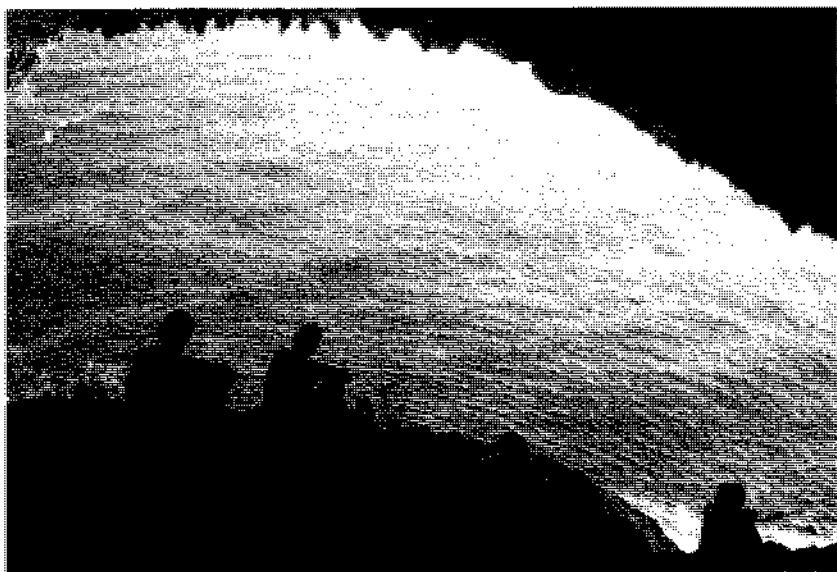
COVES SANTES DE BAIX: Coves 2, 3 i 4
 Penya-segats del cap de Sant Antoni (XÀBIA)

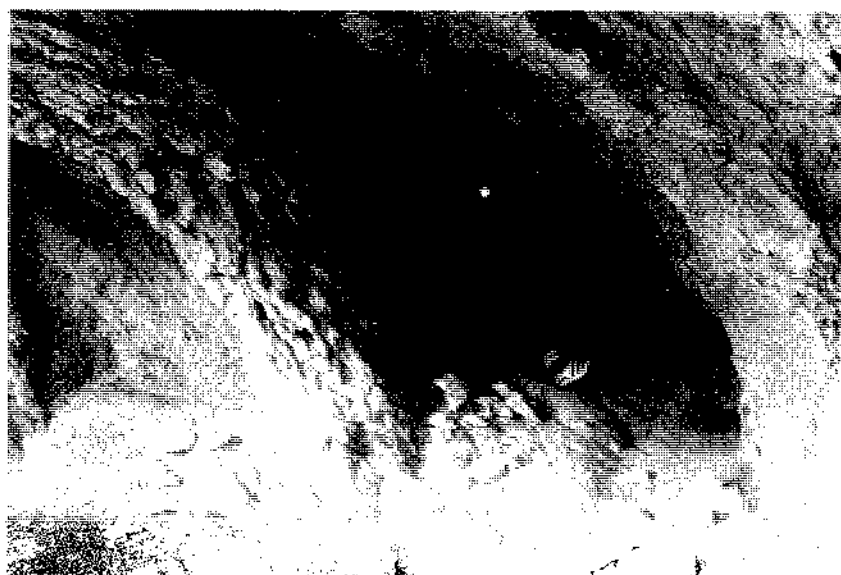
TOPOGRAFIA -SECEX- 29 · 9 · 87

G. LARROSA

GRAU: 2

COVA NEGRA (Contraforts NE de Les Planes - Xàbia)

Aproximació: per la carretera de Dénia, agafareu el trencant cap al cap de Sant Antoni. En arribar al monestir de la Plana, trencareu a l'esquerre, un camí de graveta que porta fins a un antic quarter de carrabiners en ruïnes, des del qual ix una senda que en direcció al penya-segat s'introdueix en un barranc. Quasi al final del barranc, molt prop de la mar, en la part dreta teniu l'entrada a la cavitat.

Coordenades:

Longitud Est 3° 51' 35"

Latitud Nord 38° 48' 50"

Altitud s. n. m. 25 m.

Descripció: en un gran abric amb orientació N es troba la boca, a la qual s'accedeix superant un escarpament. Una curta i estreta gatera ens situa en la sala interior, molt rica en tot tipus de formacions litogèniques. El sòl és molt inclinat i superant aquest desnivell d'uns 4 m. ens trobem amb una xemeneia d'uns 8 m. d'altura per 2 m. de diàmetre, en què s'aprecien alguns estrats.

Espeleometria:

Recorregut 18 m.

Desnivell -6 m.

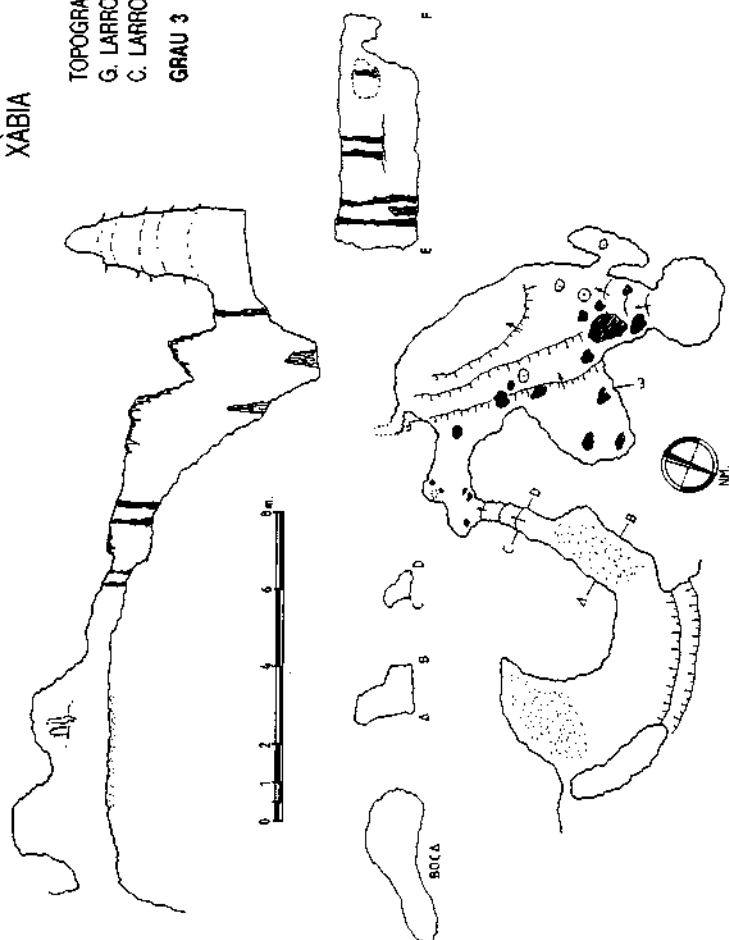
COVA NEGRA
XÀBIA

TOPOGRAFIA -SECEX- 26-4-86

G. LARROSA

C. LARROSA

GRAU 3

COVA TALLADA (Contraforts NE de Les Planes - Xàbia)

Aproximació: per la carretera de Dénia, agafareu el trencant cap al cap de Sant Antoni; a un quilòmetre de la desviació (poc abans d'un mur amb tela metàl·lica) gireu pel camí de l'esquerra. Només s'acaba el camí, continueu per una senda que en direcció a la mar i per la vessant dreta d'un barranc us portarà fins a la cova.

Coordenades:

Longitud Est 3° 51' 25"

Latitud Nord 38° 49' 00"

Altitud s. n. m. 0 m.

Descripció: la cova té una part natural i una altra d'artificial, formada com a conseqüència de la seua explotació en l'extracció de la «pedra tosca» amb fins constructius; un clar exponent n'és l'església-fortalesa de Sant Bertomeu, al nucli antic de Xàbia.

La part natural correspon a un abrís molt gran que discorre paral·lel a la mar, amb descomunals blocs disseminats per terra i múltiples ulls que miren la mar. Al final, per una rampa accedim a la part artificial i desemboquem en la part superior. La cova és una galeria correguda amb diverses columnes de sustentació i al sostre resulta fàcil apreciar els diferents sistemes d'extracció de la «tosca», mitjançant falques de fusta que expandeixen en mullar-les, a base de martell i escarpre ... Els punts de goteig s'aprofiten per arreplegar l'aigua; hi ha dues bassetes artificials que la conserven.

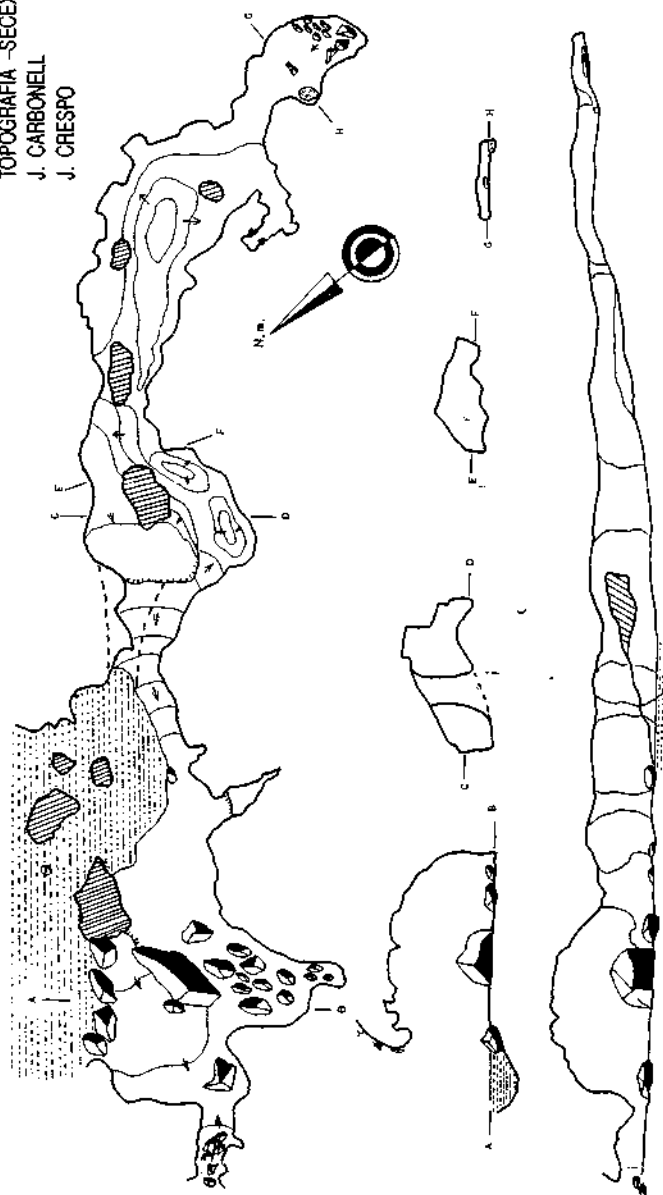
Espeleometria:

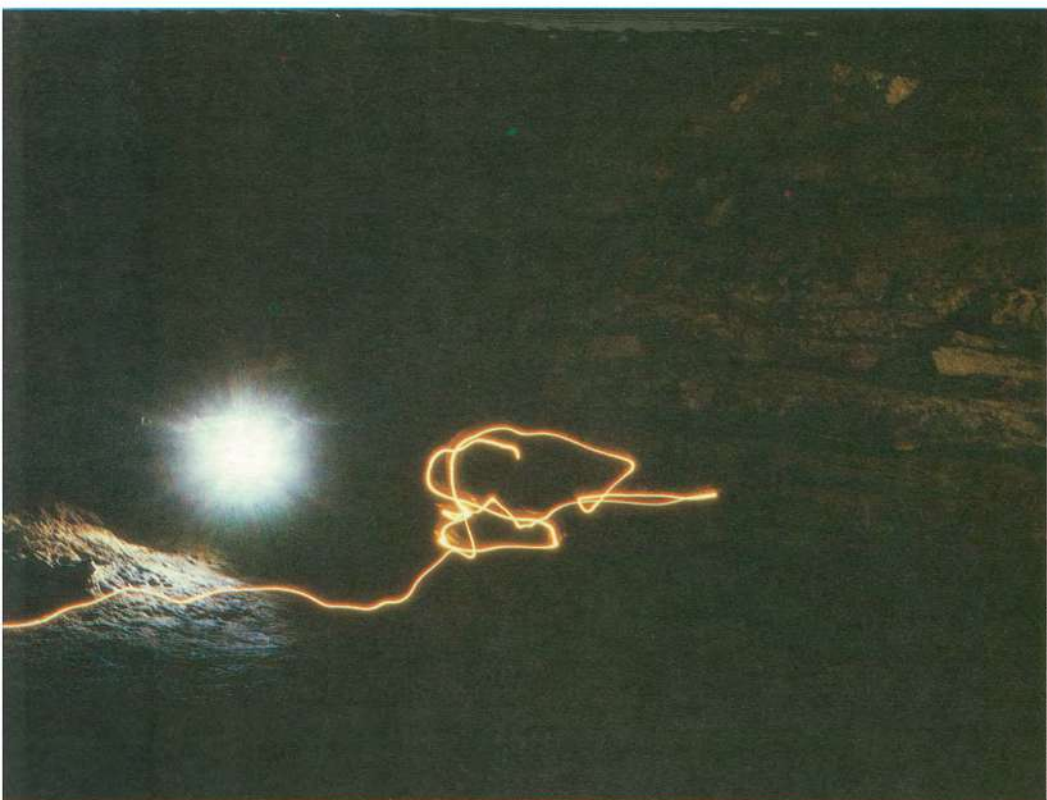
Recorregut 402 m.

Desnivell +14'5 m

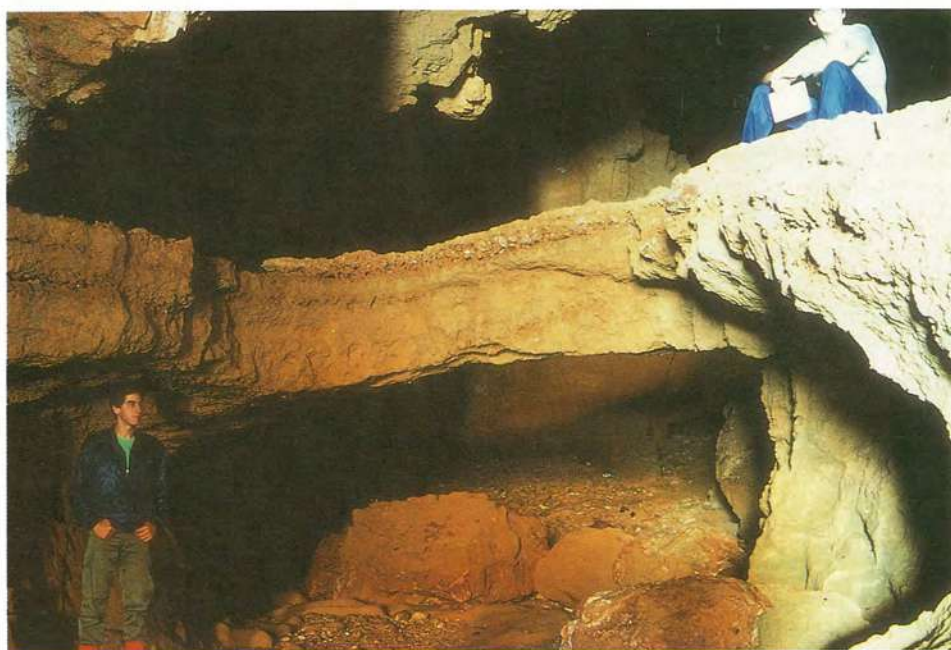
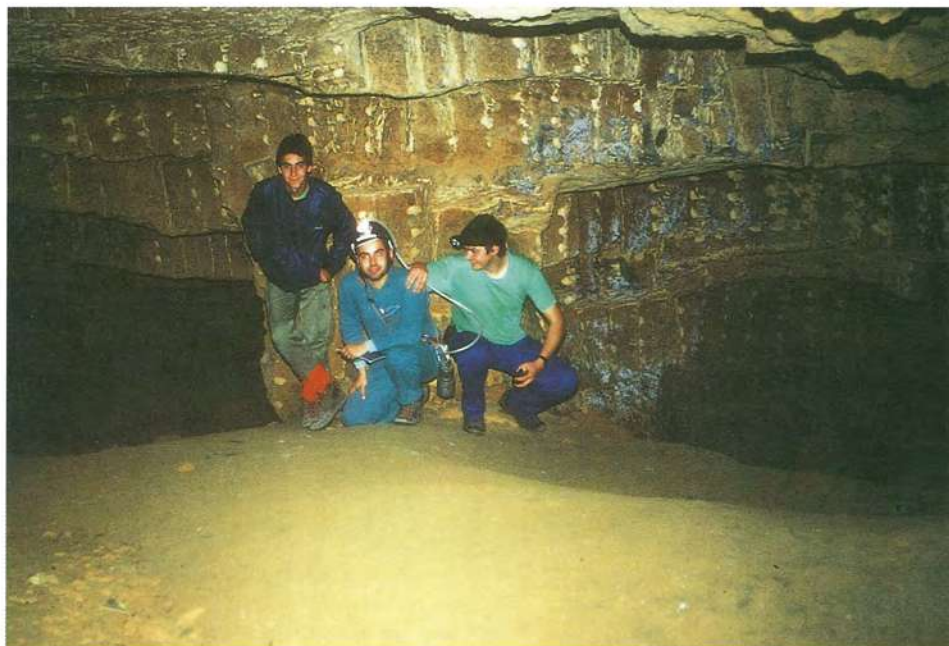
COVA TALLADA (XÀBIA)

TOPOGRAFIA - SECEX-
J. CARBONELL
J. CRESPO

Núm. 10

AVENC DE SOTO

(La Guàrdia - Xàbia)

Aproximació: per la carretera local de Xàbia a la Granadella, passant per la urbanització Cap Martí, fins a deixar arrere el Restaurant Riu-rau, gireu pel segon carrer a la dreta i, tot seguit, pel tercer a l'esquerre. Avanceu uns 300 m. i podreu apreciar a l'esquerre la dolina que forma la cavitat.

Coordenades:

Longitud Est 3° 54' 52"

Latitud Nord 38° 44' 00"

Altitud s. n. m. 109 m.

Descripció: la boca de dimensions 3'5 x 4 s'obri en la dolina terminal d'una vall cega i es desploma en una vertical absoluta de 73 m. en espiral; calen 4 fraccionaments per al seu descens. La base és l'inici d'una galeria en desnivell de 8 m. de llarg i 1'5 d'ample amb gran quantitat de restes d'erosió i mig inundada. Després d'aquest primer sífó, segueixen una xarxa de galeries totalment inundades amb diverses xemeneies que foren explorades durant els mesos de novembre i desembre de 1982, conjuntament amb el G. E. d'Alacant. Amb dues bombes es buidà la cavitat, fins que en les dues possibles continuacions es va arribar a una semiobstrucció amb cudols de la grandària de balons de futbol. Sembla que podem continuar i es pensa seguir l'exploració només disposem de nou amb els mitjans materials necessaris.

Espeleometria:

Profunditat -95 m.

Desenvolupament 140 m. (en la seua major part inundats permanentment)

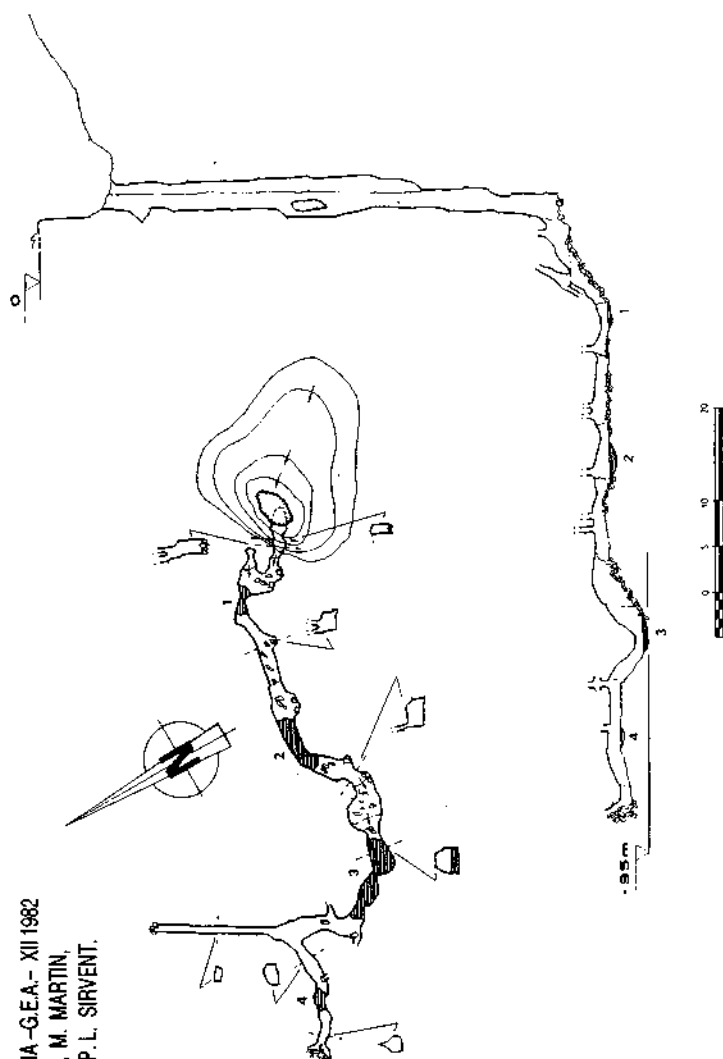
AVENC DE SOTO (La Guardia, Xàbia)

TOPOGRAFIA-G.E.A.- XII 1982

J.A. MOYA, M. MARTIN,

A. MÚNIZ, P. L. SIRVENT.

GRAU 4

AVENC DELS GATEROS (La Guàrdia - Xàbia)

Aproximació: per la carretera local de Xàbia al cap de la Nau, a l'altura del km. 10'250 agafeu a la dreta l'entrada a un camí de terra, flanquejat per dos pilars. En arribar a una casa gran en ruïnes, abandoneu el camí en direcció Sud i trobareu l'avenc a uns 50 m. en una pinada.

Coordenades:

Longitud Est 3° 54' 52"

Latitud Nord 38° 44' 00"

Altitud s. n. m. 110 m.

Descripció: l'avenc se situa al límit entre terreny terrós (el tap) i calcari, formant-se una minidolina d'orientació NWW de 15 m. de llarg i 4 de desnivell. La minidolina recull les aigües de la zona plana colindant que es precipiten en la cavitat. Les dimensions inicials del pou són 2'5 x 3'5 m. amb la verticalitat desplaçada, cosa que obliga a realitzar tres fraccionaments per arribar a la cota -18'5 m. on hi ha un repeu amb abundants restes vegetals procedents de l'exterior. Amb un bon ancoratge natural s'abaixa els darrers 15 m. Aquesta última part té una forma excèntrica determinada per una fractura d'orientació 165° - 345°. La base en desnivell i coberta per restes d'erosió, acumula en la part més profunda un sediment important d'argila. Això, juntament amb alguns pals i plàstics enganxats a uns quants metres d'altura en fissures, fan pensar que l'aigua de pluja queda emmagatzemada un temps per després anar filtrant-se lentament.

Espeleometria:

Profunditat -39 m.

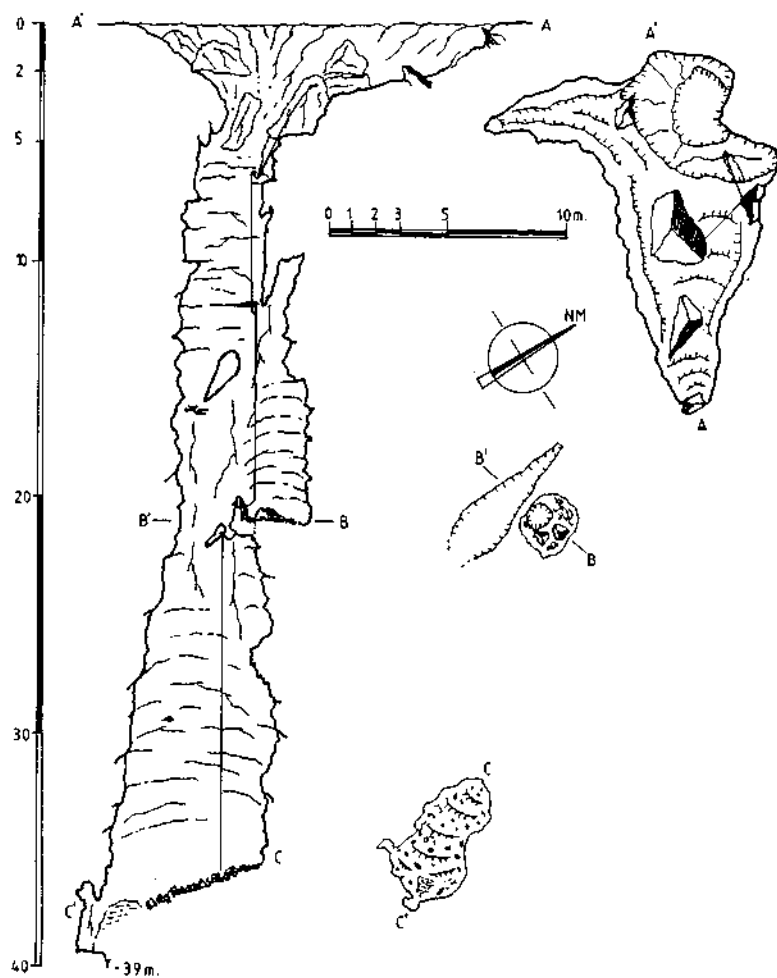
AVENC DELS GATEROS

La Guàrdia (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- 5-7-87

G. LARROSA

GRAU 3

AVENC DEL TRENCALL (El Trencall - Xàbia)

Aproximació: per la carretera local de Xàbia al cap de la Nau, a l'altura del km. 8'5, heu de girar a l'esquerre, l'entrada de la urbanització Mar Azul. Al final del pendent de l'entrada, entreu a la dreta en direcció a una planície on se situa l'avenc.

Coordenades:

Longitud Est 3° 54' 23"

Latitud Nord 38° 45' 02"

Altitud s. n. m. 100 m.

Descripció: la cavitat és un pou únic de 23'5 m. que comença amb una boca de dimensions 3 x 2 m. que a mesura que va baixant-se perd amplària i gira en direcció E-W. El sòl es troba cobert per restes d'erosió, brutícia i «altres objectes». No s'aconsella que baixeu, ja que la mala olor és molt intensa i pot fins a l'extrem de concentrar-se gasos nocius.

Espeleometria:

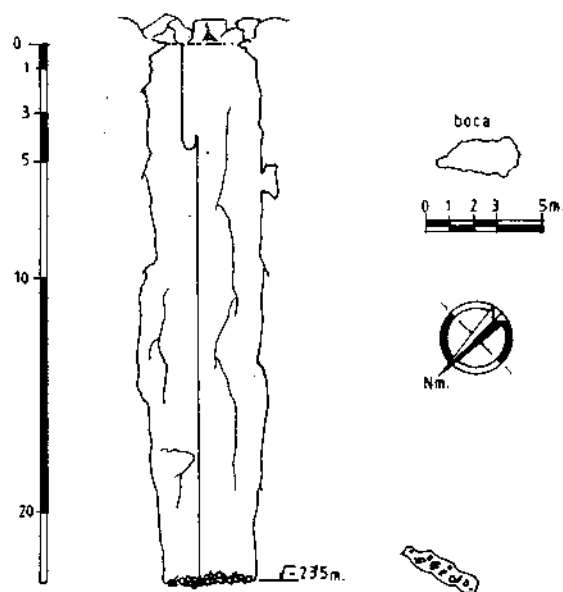
Profunditat -23'5 m.

AVENC DEL TRENCALL

El Trencall (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- 23-4-90

GRAU 3

Núm. 13

AVENC VERGE (Xàbia)

Aproximació: a la vorera dreta de la carretera de la urbanització Pinomar (de Xàbia a Benitatxell per l'interior) en el seu punt més elevat.

Coordenades:

Longitud Est 3° 52' 14"

Latitud Nord 38° 45' 27"

Altitud s. n. m. 65 m.

Descripció: es va descobrir per casualitat en el transcurs de les obres de condicionament de la urbanització a finals del 1985; actualment es troba tapat. Per a baixar va caldre desobstruir una estretor als 3 m. de la boca, tot seguit l'avenc guanya amplària i en perillositat, ja que la caiguda de pedres és quasi constant. El fons és un enorme con de dejecció format per restes d'erosió de totes les grandàries que ocupen totalment el que podria ser una sala. En direcció Sud hi ha una fissura impracticable que juntament amb unes incipients formacions, són l'únic destacable de la cavitat.

Espeleometria:

Profunditat -17 m.

Desenvolupament 11 m.

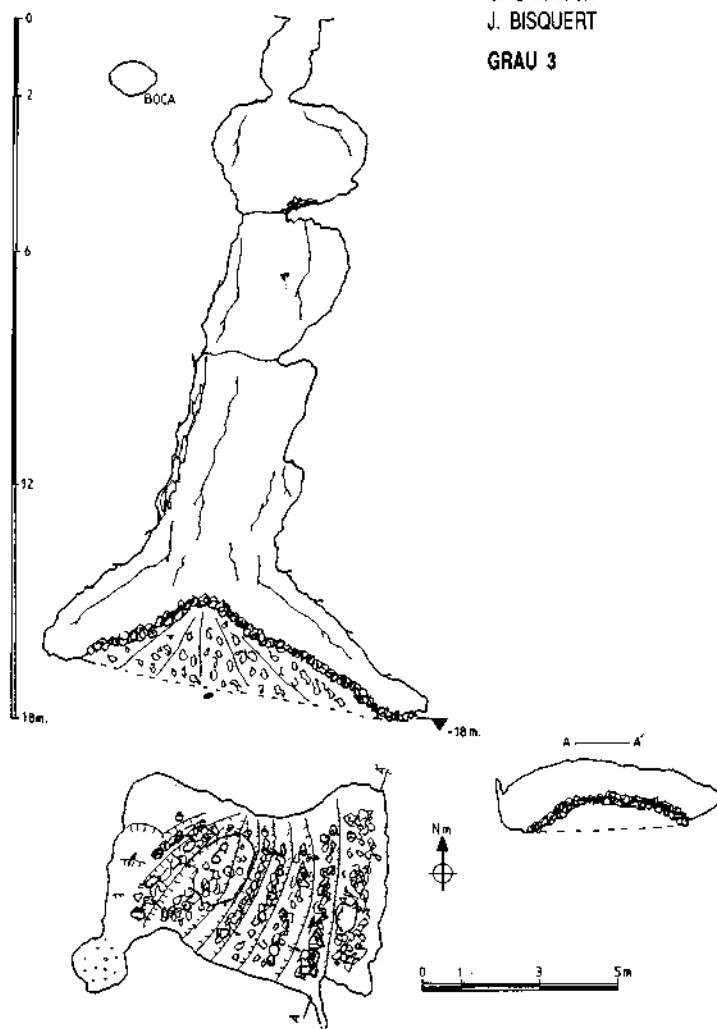
AVENC VERGE (Xàbia)

TOPOGRAFIA -SECEX- 28 · 9 · 85

G. LARROSA

J. BISQUERT

GRAU 3

AVENC PRIMER DEL TALLAFOCS (Primera Plana - Xàbia)

Aproximació: per la carretera local de Xàbia a Benitatxell, agafeu només arribar al Poble Nou la carretera de l'esquerre que va a la urbanització «Cumbres del Sol», al peu mateix del Puig de la Llorença. Una volta arribeu al canvi de rasant en el punt més alt, heu de prendre el primer camí a l'esquerre, que és de graveta i discorre paral·lel al barranc de l'Orxella. Com que és un vedat de caça, hi ha una cadena, traspasseu-la i a uns 50 m., a l'esquerre, en la primera depressió, es troba l'avenc.

Coordenades:

Longitud Est 3° 51' 03"

Latitud Nord 38° 43' 53"

Altitud s. n. m. 225 m.

Descripció: al fons d'una petita depressió amb orientació Nord de 6 x 4 m. i 2'5 de desnivell, entre diversos blocs, es troba la boca. Un escàs repeu es desploma en un pou de 14 m. que guanya amplària segons es baixa. La base és un pla inclinat amb restes d'erosió mitjanes i una xemeneia adossada en la paret NW de la qual es troben les úniques i escasses formacions de la cavitat.

Espeleometria:

Profunditat -19'5 m.

AVENC PRIMER DEL TALLAFOCS

1.ª Plana (Xàbia)

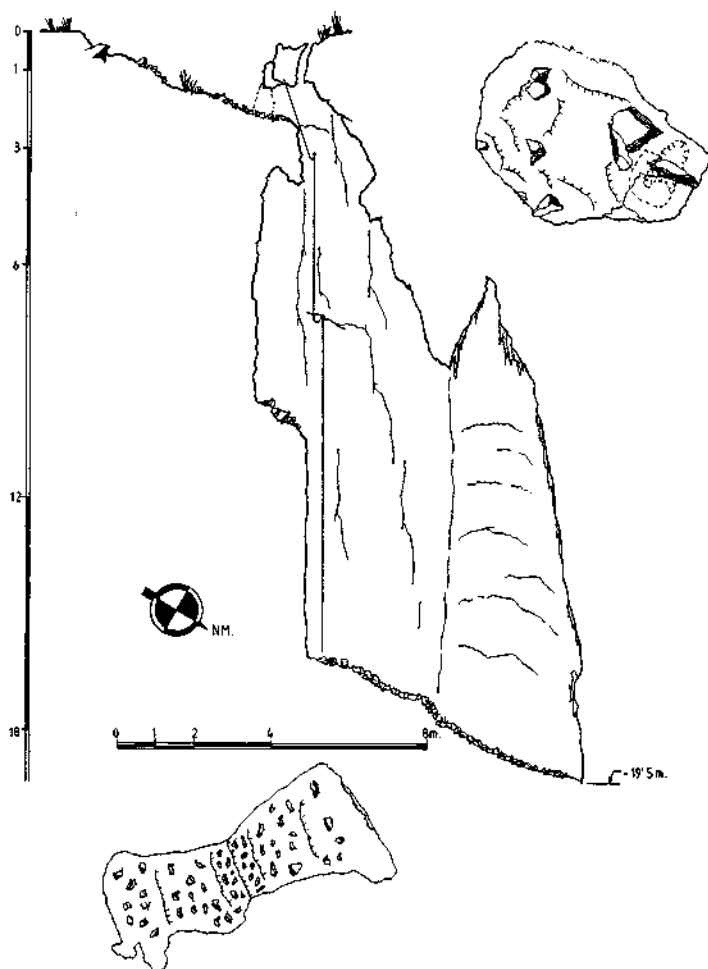
TOPOGRAFIA -SECEX- 12-7-87

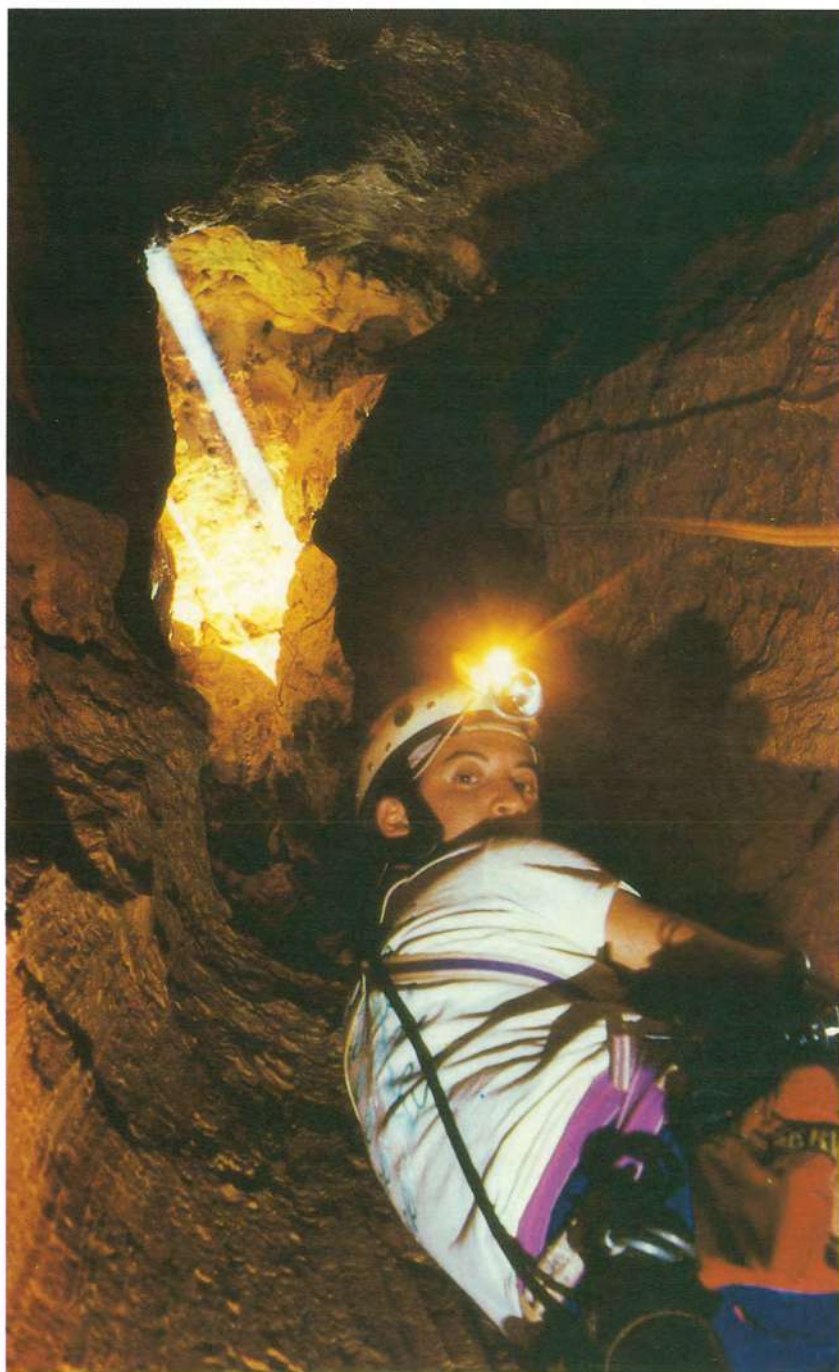
G. LARROSA

A. CATALA

V. VIVES

GRAU 4

Núm. 15

AVENC DE SANT VICENT (Primera Plana - Xàbia)

Aproximació: Al camí de la vessant esquerre del barranc de l'Orxella (vegeu l'aproximació al número 14). A uns 500 m. de la cadena de l'entrada apareixen uns quants pins a la dreta, des d'aquí mateix avanceu en direcció al barranc uns 200 m. fins albirar una petita depressió.

Coordenades:

Longitud Est 3° 51' 43"

Latitud Nord 38° 44' 19"

Altitud s. n. m. 220 m.

Descripció: situat en una petita depressió de 4'5 x 4 m. i 2 de desnivell, la boca bada en el ressalt de la roca com una finestra sobre la vertical. L'avenc consisteix en un pou amb amplària variable entre 4 i 6 m., amb un repeu en la cota -15 m. on es fracciona.

Espeleometria:

Profunditat -26 m.

AVENC DE SANT VICENT

Primera Plana (XÀBIA)

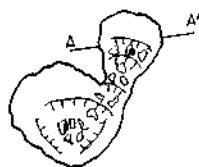
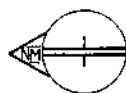
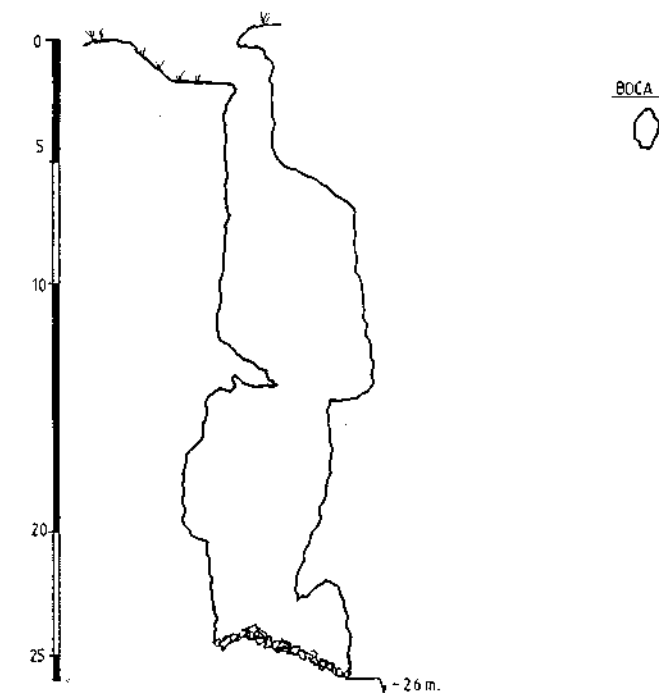
TOPOGRAFIA -SECEX- 14-4-85

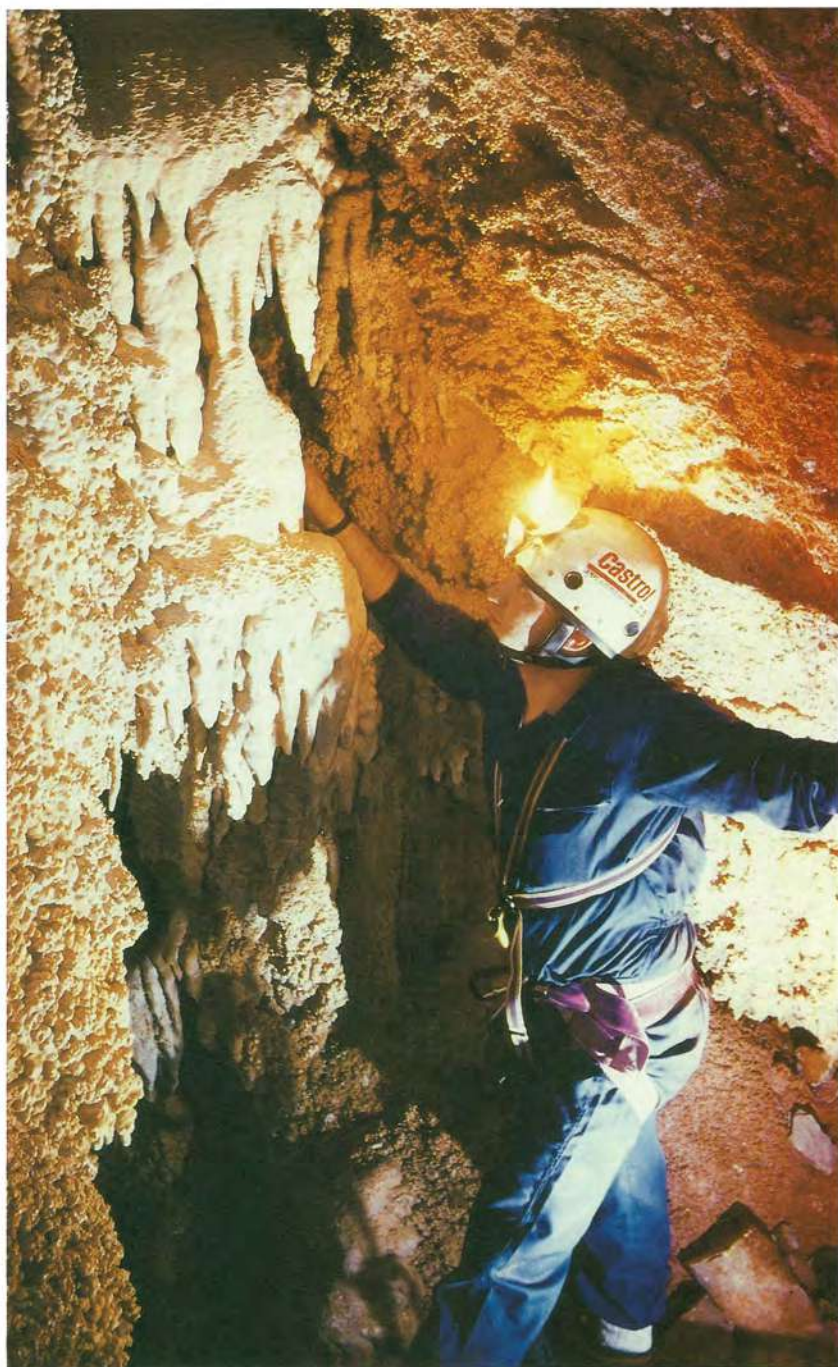
G. LARROSA

E. TORRES

A. ROSELLO

GRAU 4

AVENC DE L'ORXELLA

(Barranc de l'Orxella - Xàbia)

Aproximació: una volta arribeu al camí de la vessant esquerra de l'esmentat barranc (vegeu-ne l'aproximació al número 14), el seguïu fins a creuar una pinada amb un depòsit d'aigua i un forn de calç abandonat. Avanceu en direcció al barranc per un tallafocs semicobert de vegetació, al final baixeu per la vessant fins veure a la dreta un escarpament rocós, amb una plataforma a la base.

Coordenades:

Longitud Est 3° 51' 02"

Latitud Nord 38° 44' 07"

Altitud s. n. m. 210 m.

Descripció: la boca, quasi circular de 3 m. de diàmetre, dóna accés a un primer pou de 15 m. que pren forma el·líptica fins a un còmode repeu. Tot seguit, una potent fractura d'orientació E-W transforma les dimensions de la cavitat i arriba fins a la cota de -32 m. La longitud horitzontal de la cavitat és el desenvolupament de la fractura, en les parets de la qual hi ha diversos golerons i banderes d'uns 15 m. En direcció W l'avenc acaba en una saleta molt humida de sòl argilós. La màxima profunditat correspon a un pou adossat de 20 m. que s'obstrueix en la cota -54 m. amb una gran quantitat de restes d'erosió.

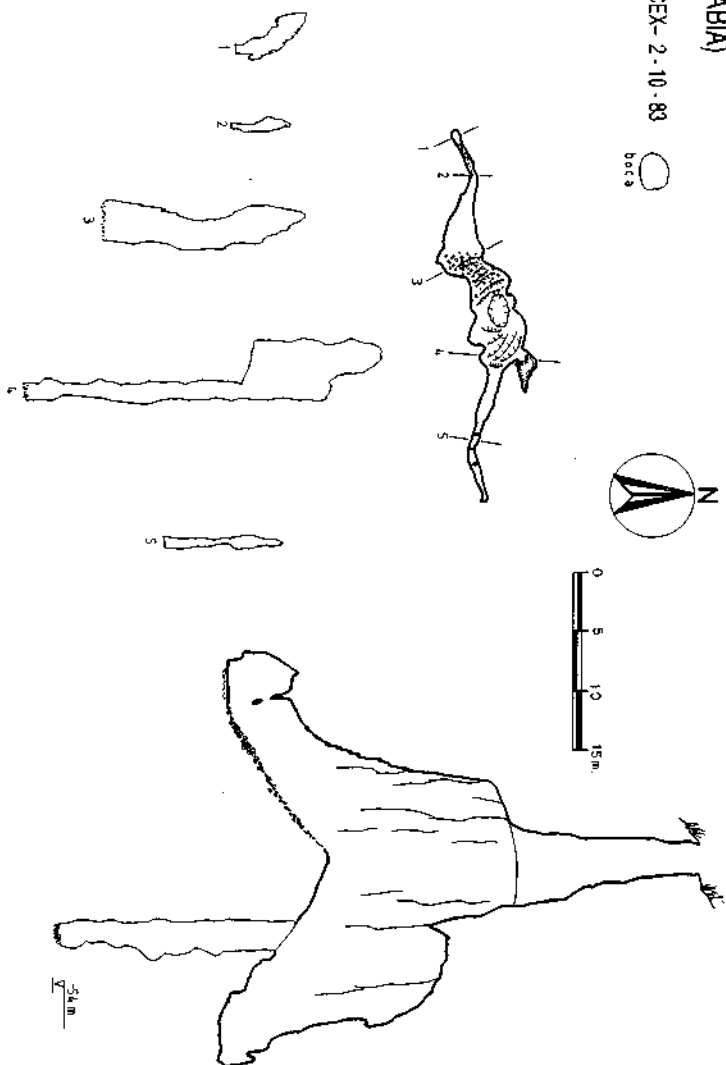
Espeleometria:

Profunditat -54 m.

Desenvolupament 37 m.

AVENC DE L'ORXELLA
Barranc de l'Orxella (XÀBIA)

TOPOGRAFIA - SECEX - 2-10-83
G. LARROSA
GRAU 3

Núm. 17

AVENC DE SANT BLAI (Xàbia)

Aproximació: situats al camí de la vessant esquerra del barranc de l'Orxella (vegeu-ne l'aproximació al número 14) heu d'avançar un bon tros fins que després d'una forta baixada travessareu el començament d'un barranc; poc més endavant hi ha a la dreta una pinadeta amb un forn de calç abandonat, l'avenc el trobareu a 20 m. del forn.

Coordenades:

Longitud Est 3° 53' 14"

Latitud Nord 38° 44' 16"

Altitud s. n. m. 70 m.

Descripció: per un pou estret, pel qual és possible progressar en oposició, s'accedeix a una volta que es desenvolupa a dreta i a esquerra. En direcció W, a través d'un pas de secció triangular hi ha una sala de reduïdes dimensions. Pel costat oposat la cavitat entra en contacte amb terreny terrós (el tap) formant un complex d'angostos tubs que acaben per fer-se impenetrables.

Espeleometria:

Profunditat -17 (aprox.)

Desenvolupament 15 m.

AVENC DE SANT BLAI (XÀBIA)

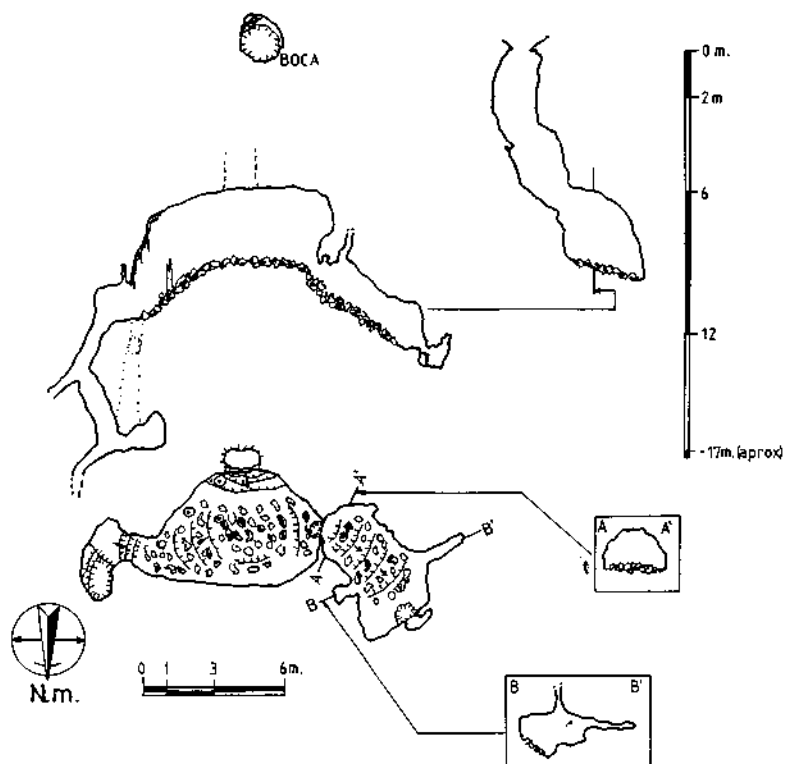
TOPOGRAFIA -SECEX- 3-2-85

G. LARROSA

A. ROSELLO

A. CATALA

GRAU 4

Núm. 18

AVENC DE 'L'ORXELLETA (Barranc de l'Orxella - Xàbia)

Aproximació: pel camí de la vessant esquerra de l'esmentat barranc (vegeu-ne l'aproximació al número 14) avanceu fins quasi al final, des d'on ix una ramificació a la dreta semioculta per la vegetació. Al final, baixeu en perpendicular un pocs metres per la vessant.

Coordenades:

Longitud Est 3° 52' 33"

Latitud Nord 38° 44' 25"

Altitud s. n. m. 70 m.

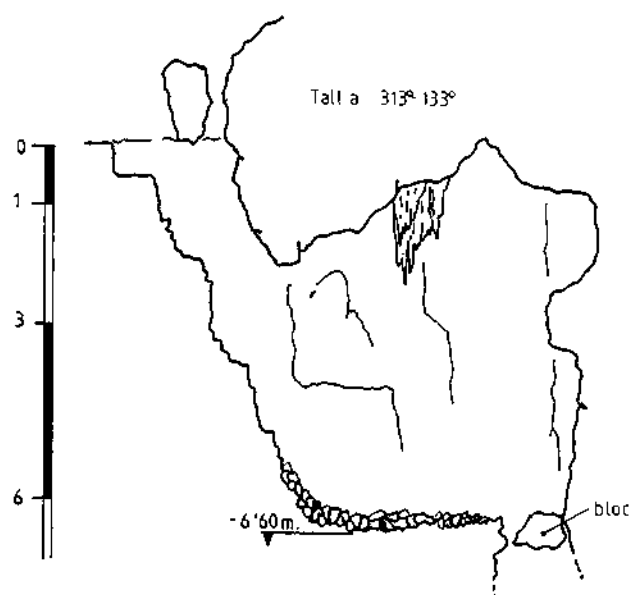
Descripció: després de baixar un pendent de pedres apareix una sala de 4 x 6 m. i 6 d'altura. Al fons, un gran bloc de pedra barra el pas, que és segur, de la cavitat. En dates properes tenim el projecte de forçar el pas i continuar l'exploració.

AVENC DE L'ORXELLETA

Barranc de l'Orxella (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- 14 - 4 - 85

CROQUIS

COVA DEL DIAMANT (Les Basses - Xàbia)

Aproximació: per la carretera comarcal de Xàbia a Benitatxell, agafeu el desviament cap a la urbanització «Cumbres del Sol» només arribar al Poble Nou, al peu mateix del Puig de la Llorença. Passades les oficines de la urbanització, gireu a l'esquerre pel primer carrer que acaba sent un camí de terra; el seguireu fins trencar per la segona bifurcació a la dreta. Es tracta d'una pujada seguida d'una prolongada baixada en forma de ferradura; al final, ix una senda que no es veu massa per la vessant esquerre del barranc, la qual us portarà directament a la boca.

Coordenades:

Longitud Est 3° 52' 03"

Latitud Nord 38° 43' 26"

Altitud s. n. m. 140 m.

Descripció: un pou de 5 m. que s'obri sobre un terreny terrós i, per tant, descompost, és seguit d'una galeria horitzontal de 4 m. d'amplària que gira amb orientació 60° per estretir-se i guanyar altura fins formar un pou intern de 6 m. de llarg per 2 d'ample que, per la banda esquerra, es supera gràcies a un goleró fòssil que arriba al sostre. La part superior és una sala a dos nivells amb un «bosc» de formacions litogèniques de tot tipus i molt actives atès l'intens goteig. La cavitat continua quasi a l'altura del sostre per una curta però angosta gatera que gira bruscament 90° i s'obstrueix per una columnata, des d'on s'endevina una sala menuda i allargada. El fons del pou continua amb una sala i una fissura impenetrable; s'arriba fins a la cota de -19 m.

Espeleometria:

Recorregut 31 m.

Desnivell -19 m.

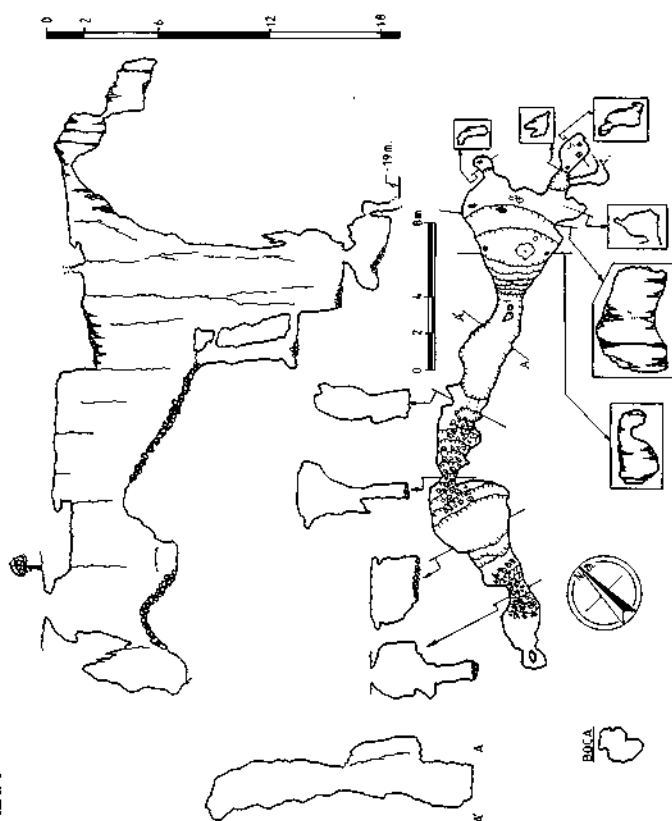
COVA DEL DIAMANT
Les Basses (La Teulera) XÀBIA

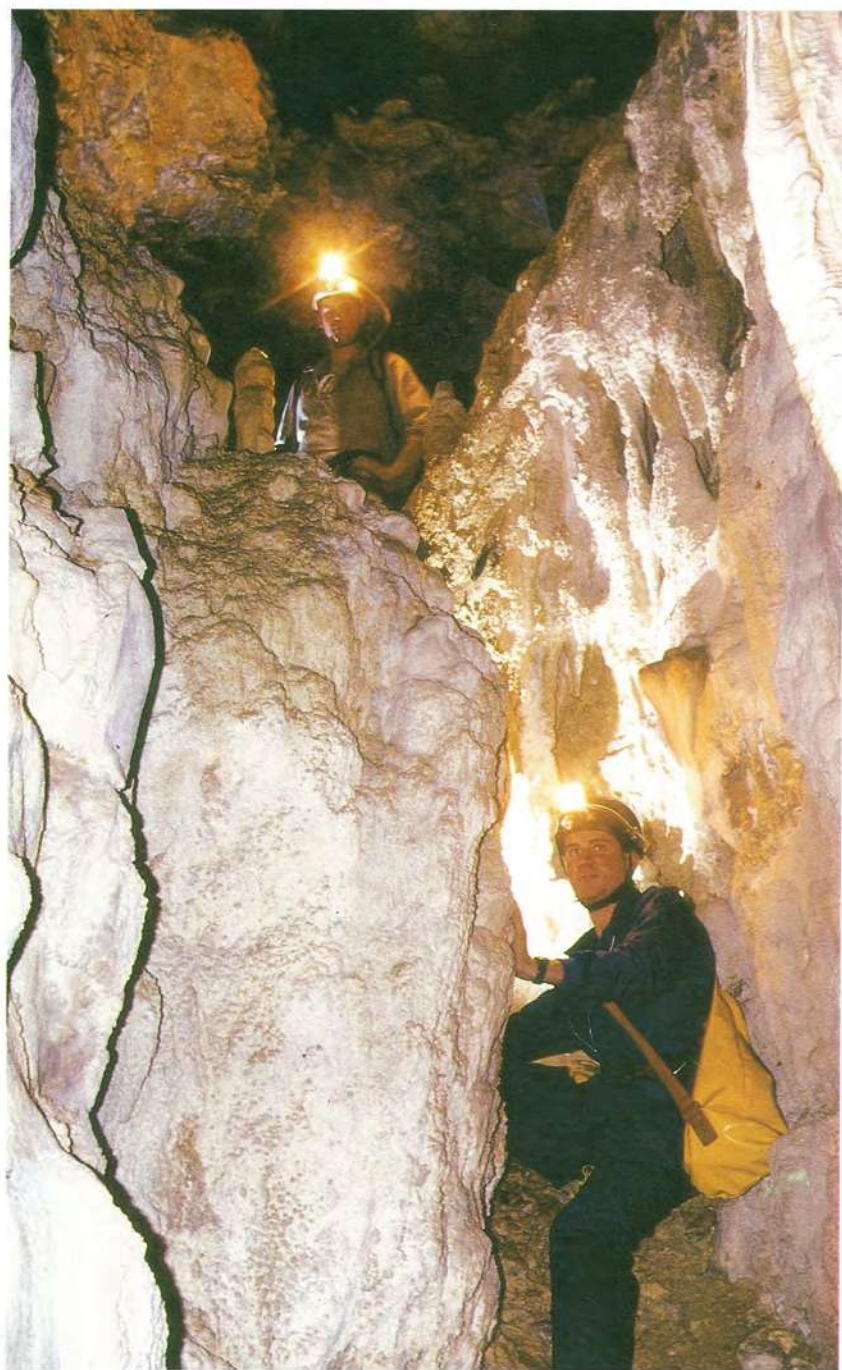
TOPOGRAFIA -SECEX- 14-8-83

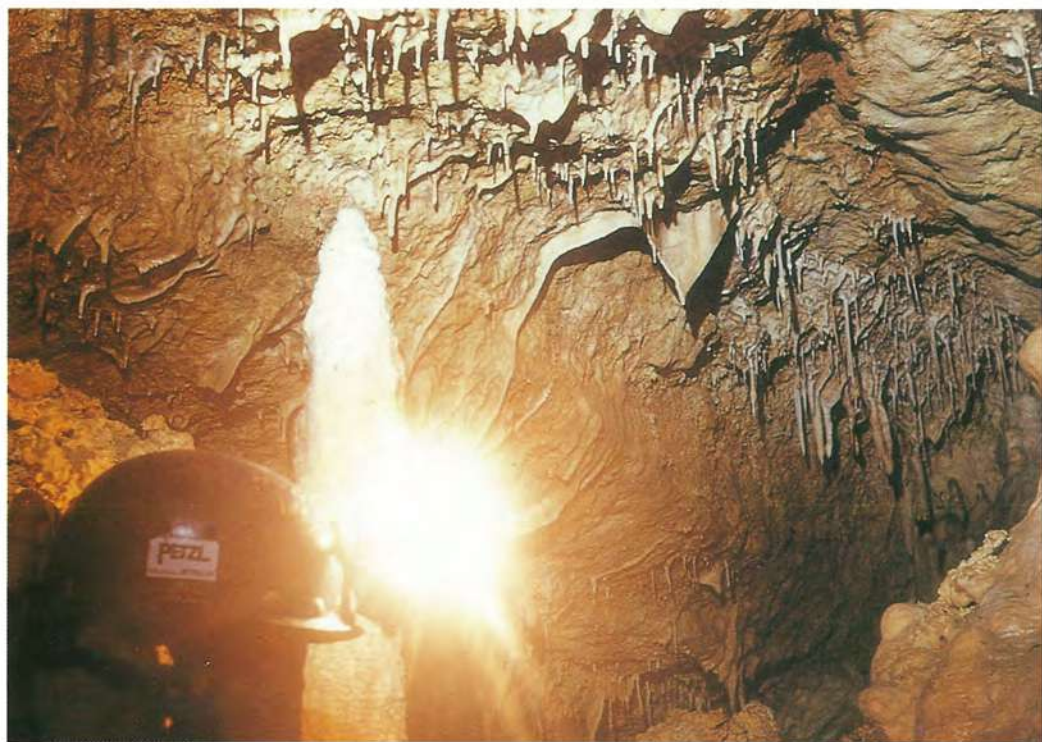
G. LARROSA

J. MARZAL

GRAU 4

AVENC DE LA LLOMA ASPRA (La Lloma Aspra - Xàbia)

Aproximació: Per la carretera del Poble Nou de Benitatxell, només arribar al poble, agafeu el trencament cap a la urbanització «Cumbres del Sol», a la base mateix del puig de la Llorença. Passades les oficines de la urbanització, gireu a l'esquerre pel primer carrer que, passats els últims xalets, esdevé un camí que discorre paral·lel a la vessant dreta del barranc del l'Orxella tancat a la seua entrada per una cadena. Al final del camí, avanceu uns 400 m. i desvieu-vos a l'esquerre, cap al barranc, veureu un pi solitari, a la dreta del qual trobareu la cavitat.

Coordenades:

Longitud Est 3° 52' 54"

Latitud Nord 38° 44' 17"

Altitud s. n. m. 115 m.

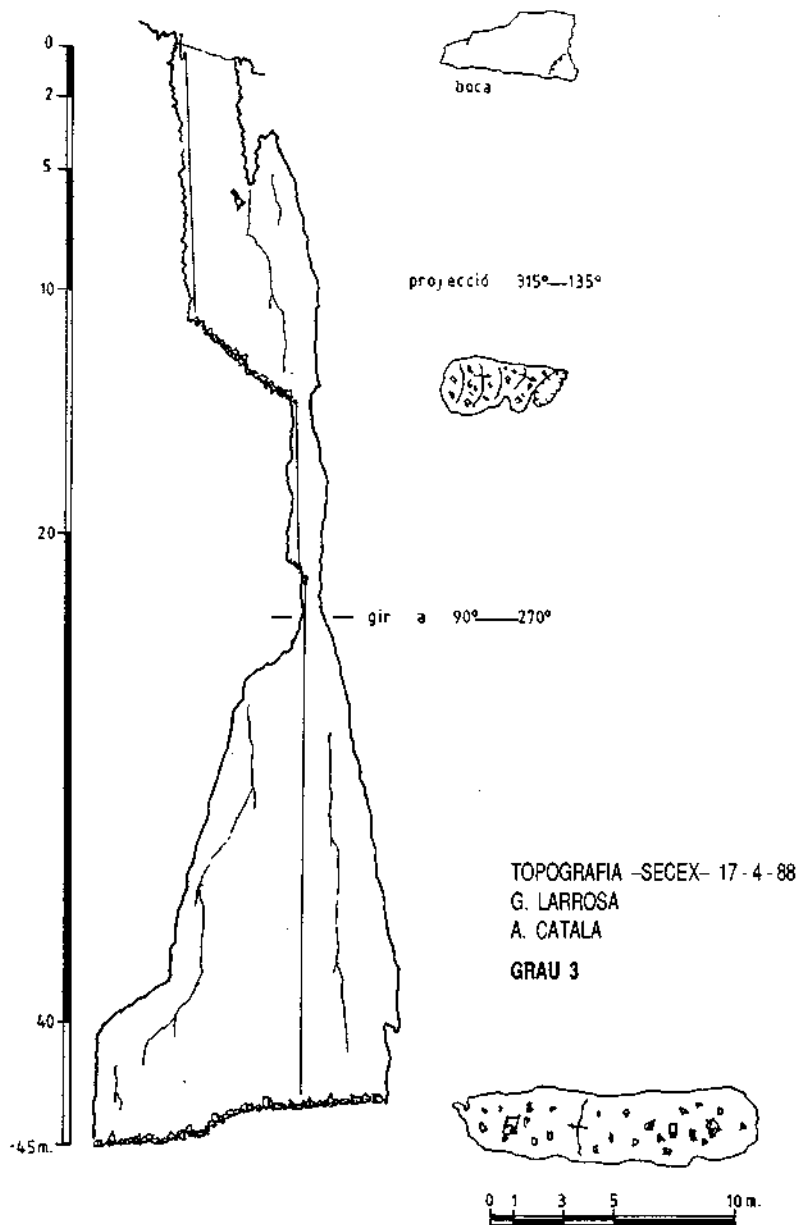
Descripció: els 10 m. del pou d'entrada ens situen en una rampa de pendent pronunciat i ple de restes d'erosió, que continua en un segon pou de 27 m., molt estret al principi. En la cota -23 m. una potent fractura fa girar la cavitat en el pla E-W, tot guanyant amplària i determinant una forma rectangular al pou. Un fraccionament des de la rampa ens situa en la base del pou de 12 x 3 m., la qual es troba encegada per les pedres que es desprenen des de la rampa superior. Això fa prou perillós el descens de la vertical.

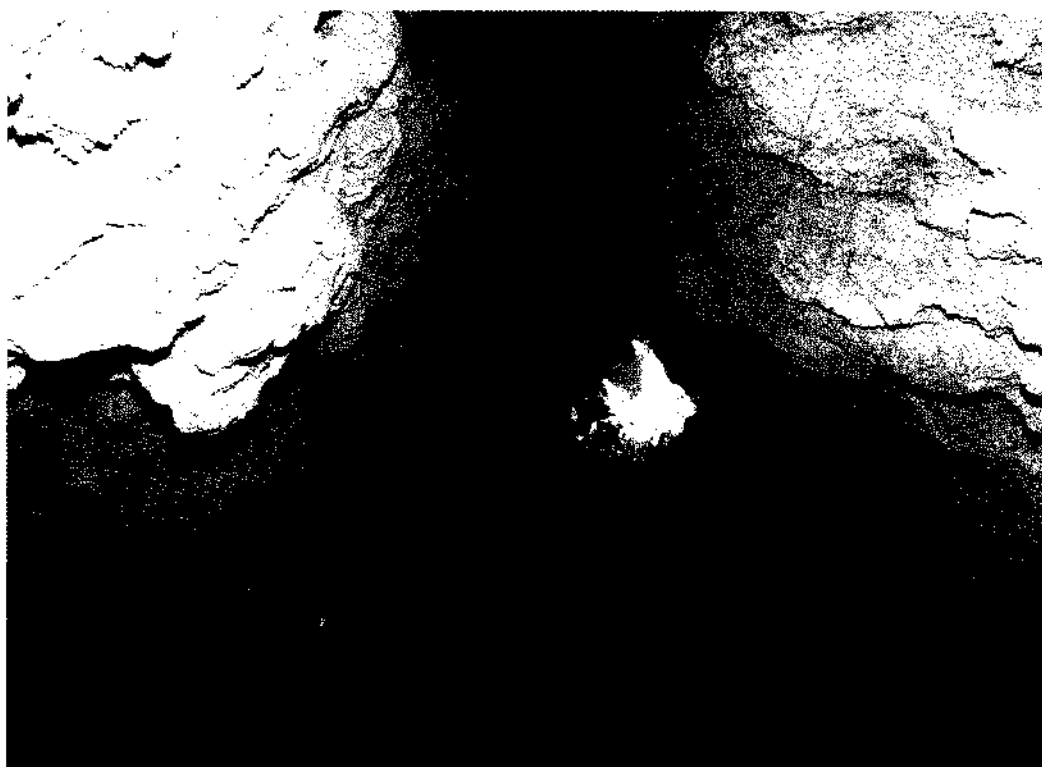
Espeleometria:

Profunditat -45 m.

AVENC DE LA LLOMA ASPRA

La Loma Aspra (XÀBIA)

Núm. 21

PARED SUD DEL MONTGÓ -avenc 1- (El Montgó - Xàbia)

Aproximació: per la carretera local de Xàbia a la Xara i poc abans de l'encreuament cap a Jesús Pobre, agafeu a la dreta l'entrada que us portarà al camí abandonat del repetidor. Des d'ací mateix, busqueu a la dreta el camí que porta fins al cap del barranc de l'Heura, des d'on ix una senda que puja als primers contraforts de les parets del Montgó en la vessant oest, i que els recorre en la seua totalitat per la base. La boca s'obri sobre la paret prop d'un refugi per al ramat.

Coordenades:

Longitud Est 3° 48' 22"

Latitud Nord 38° 48' 17"

Altitud s. n. m. 400 m.

Descripció: l'estreta boca accedeix a una rampa molt inclinada que desemboca en una sala de 3 x 4 m. i 5 d'altura amb moltes restes d'erosió en terra. Una angosta gatera ens situa a meitat d'un pou estret, pel qual es progressa en oposició, després d'una bifurcació acaba en una sala exigua amb formacions.

Espeleometria:

Profunditat -12 m. (aprox.)

PARET DEL MONTGÓ -avenc 1-
El Montgó (XÀBIA)

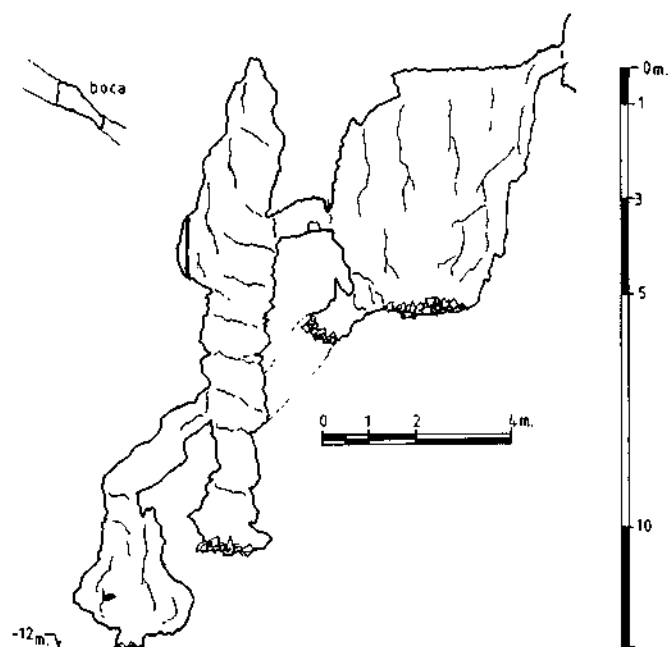
TOPOGRAFIA -SECEX- 6-2-88

G. LARROSA

A. CATALA

S. BOLUFER

NIVELL 2 (croquis)

PARET SUD DEL MONTGÓ -avenc 2- (El Montgó - Xàbia)

Aproximació: una volta heu arribat a la cova del Montgó (vegeu-ne l'aproximació als números 3 i 4), seguiu la senda que continua apegada a la paret. Un poc més avant s'arriba a una gran solside, coneguda com la solside del Montgó, i a uns 4 m. d'altura enmig de la paret observareu un clevill amb blocs encastats, en la base trobareu la gatera d'accés.

Coordenades:

Longitud Est 3° 49' 19"

Latitud Nord 38° 47' 57"

Altitud s. n. m. 400 m.

Descripció: la gatera desemboca en una sala molt descomposta, amb grans blocs i molt inclinada. S'abaixa un pou de 15 m. i la cavitat es desenvolupa en direcció N-S en dues sales de roca compacta, en una de les quals amb formacions grumolloses. A nivell del sòl, una gatera ens situa en una tercera sala, paral·lela a les anteriors i de més grans dimensions. Hi ha algunes formacions, blocs despresos del sostre, un cúmul d'argila en la seua capçalera i possibles continuacions en fase d'exploració.

Espeleometria:

Profunditat -30 m. (aprox.)

Desenvolupament 34 m. (aprox.)

PARET DEL MONTGÓ -avenc 2-
El Montgó (XÀBIA)

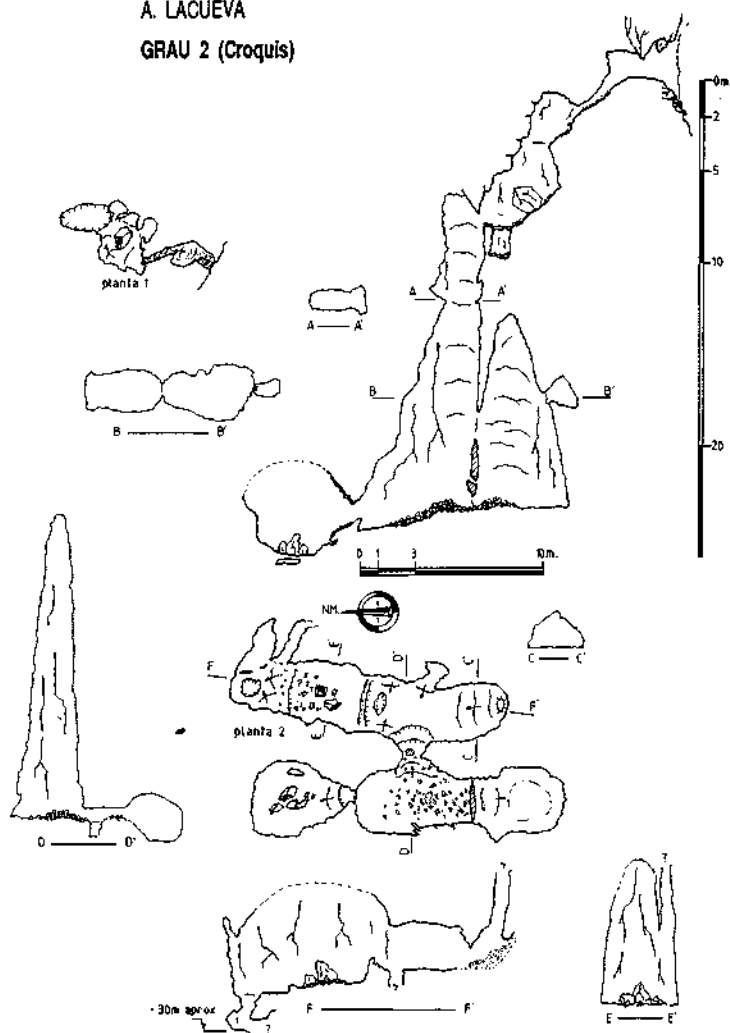
TOPOGRAFIA -SECEX- 20-3-88

G. LARROSA

A. CATALA

A. LACUEVA

GRAU 2 (Croquis)

COVA DE LES PINTURES

(Barranc del Migdia,
el Montgó - Xàbia)

Aproximació: per la carretera local de Xàbia a la Xara, agafeu a la dreta l'entrada de l'ermita del Pòpul i seguïu el camí. A la tercera bifurcació, gireu a l'esquerra, que acaba com un carrer sense eixida. Us trobeu situats front al barranc del Migdia, inicieu la pujada per la vessant esquerra per una senda que creua d'una a altra vessant. Al final us deixarà en la base d'un esperó, que enfrontareu per la dreta fins que descobrireu l'entrada en la paret.

Coordenades:

Longitud Est 3° 48' 47"

Latitud Nord 38° 48' 13"

Altitud s. n. m. 475 m.

Descripció: la cavitat presenta diverses eixides a l'exterior, però la de més fàcil accés és la que es troba situada més a l'est. La cavitat s'ha format en la intersecció d'una fractura de direcció NW-SE amb un dels plans d'estratificació de 10° d'inclinació; això determina la forma de creu de la petita galeria d'entrada i el posterior desenvolupament de la cavitat. Després de superar dos ressalts d'un metre, ens trobarem amb una sala de sostre baix que continua cap al E-NE per una gatera que ix enmig de la paret, amb restes de niuament d'aus; i cap al SE per una altra gatera, un poc més còmoda que gira bruscament al SO. Ací s'aprecia perfectament la junta d'estrats que donen forma a la cavitat. Un pou de 5 m. ens situa en una àmplia sala oberta a l'exterior al costat contrari de l'esperó. Precisament ací es troben les pintures rupestres de tipus esquemàtic.

Espeleometria:

Recorregut 36 m.

Desnivell -9 m.

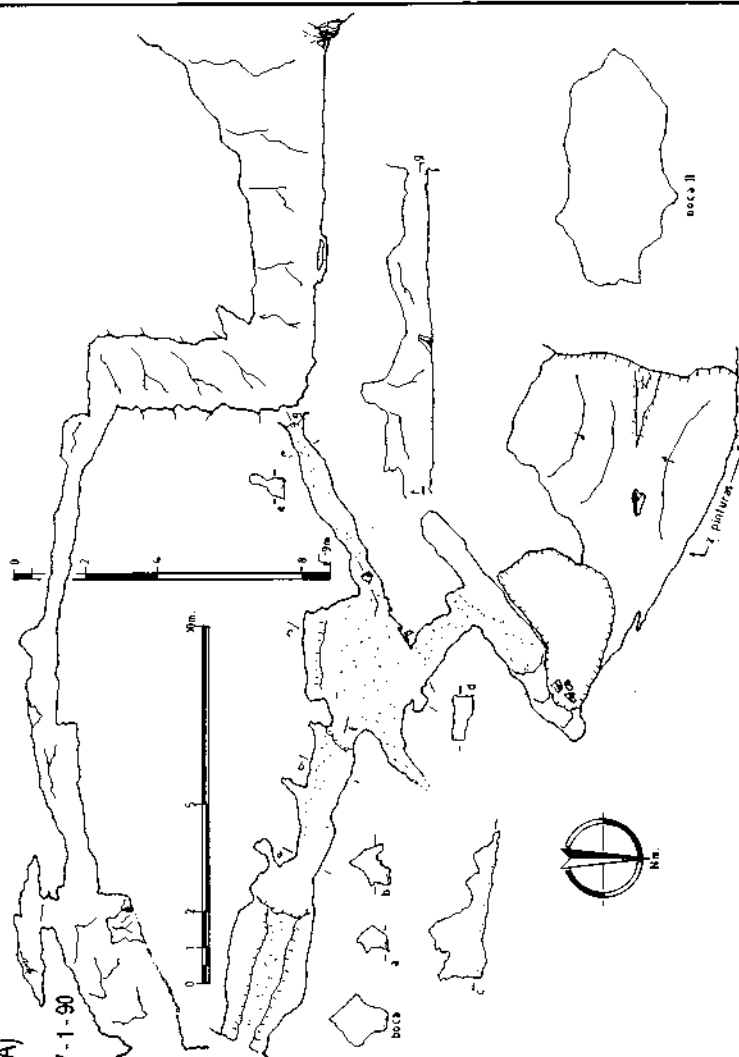
COVA DE LES PINTURES
Paret sud del Montgó (XÀBIA)

TOPOGRAFIA -SECEX- 7-1-90

G. LARROSA

A. CATALÀ

GRAU 3

Reproduïm, a continuació, el text de Joan de Déu Boronat i Soler, arqueòleg, en què es descriuen i daten els diversos objectes trobats i les pintures que hi ha a la cavitat.

«Durant algunes visites successives es van trobar en les gateres d'entrada una sèrie de materials arqueològics de dues èpoques clarament distintes.

Instruments de pedra, sílex de color melós:

Una punta de fletxa (fig. 1) de base còncava, formant dues aletes laterals, amb talls directes i inversos, continus i cobrints.

La part distal d'una làmina (fig. 2) o ganivet, de forma lleugerament convexa, amb retocs continus i directes.

Ceràmica treballada a mà:

Un vas globular (fig. 5) de vores arredonides i superfície allisada de color groc clar. Les parets grosses de color gris amb una pasta que es caracteritza pel gruix i l'abundant desengreixant calcari.

Fragment del cos d'un vas amb un mameló (fig. 3)

Fragment de la vora d'un vas o bol, amb forma semiglobular i de boca oberta (fig. 5)

Dos fragments del cos d'un vas de forma indeterminada.

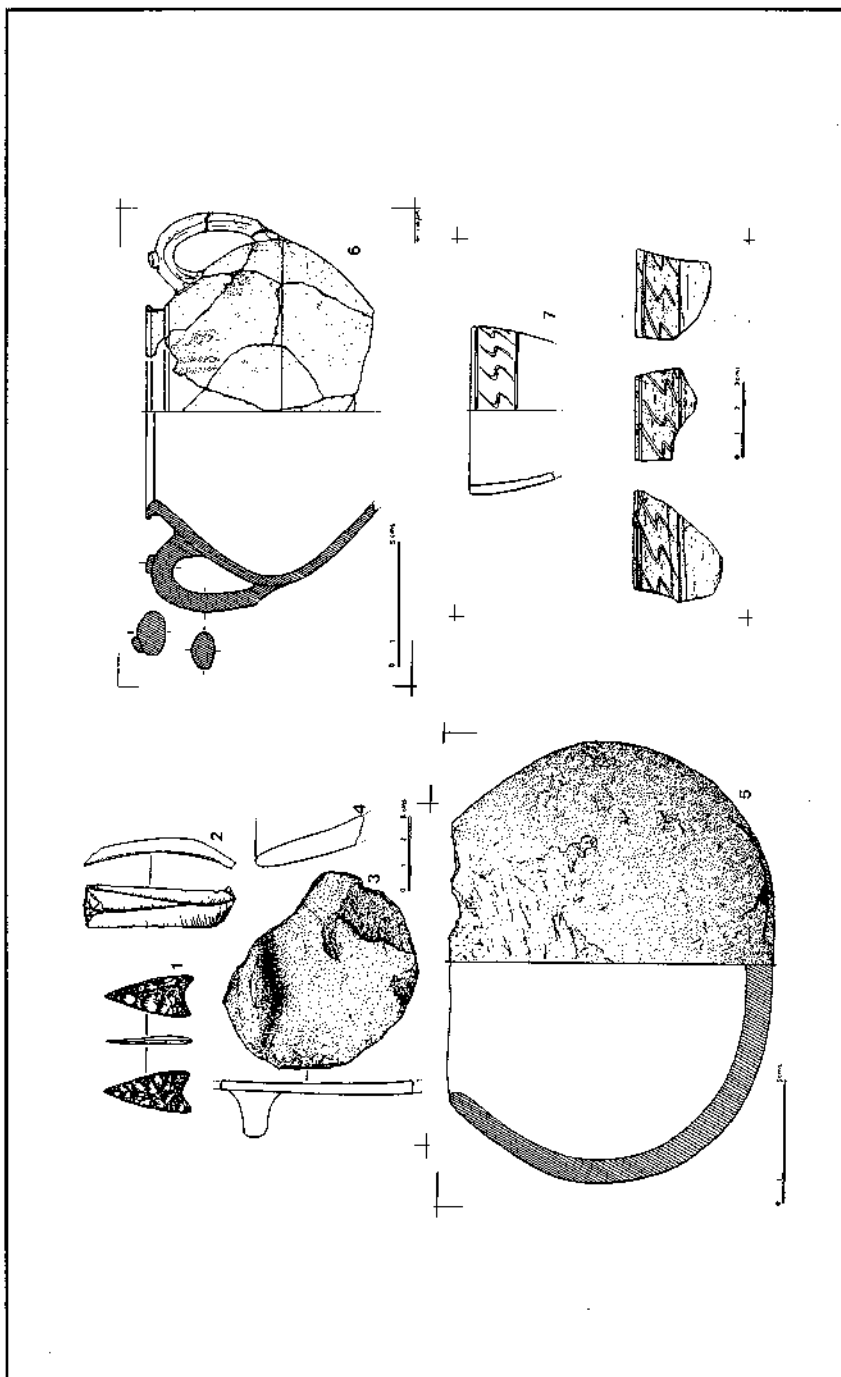
Fragment similar a l'anterior, però de pasta negra i engalba roja.

Ossos humans, sencers i fragmentats, amb signes d'haver estat cremats. Pertanyen a un mínim de tres individus: dos adults i un xiquet (possiblement).

Tot aquest grup pot assignar-se cronològicament al neolític, entre el 3.000 i 2.000 abans de la nostra era. No podem precisar més, ja que es tracta de troballes amb una cronologia molt àmplia i la seua recuperació no va donar més informació que la relació que tenien amb l'aixovar dels enterraments, de característiques neolítiques.

L'altre grup es trobà al peu de les pintures rupestres, al voltant d'una gran llosa situada al centre de la sala que s'obri sobre la paret. Consta de ceràmica feta a torn:

Una gerreta, molt fragmentada, de forma globular, amb una lleugera carena central, amb dues anses rematades per un botó en la part superior. Ambdues superfícies estan cobertes per un vernís de color blau turquesa (fig. 6).

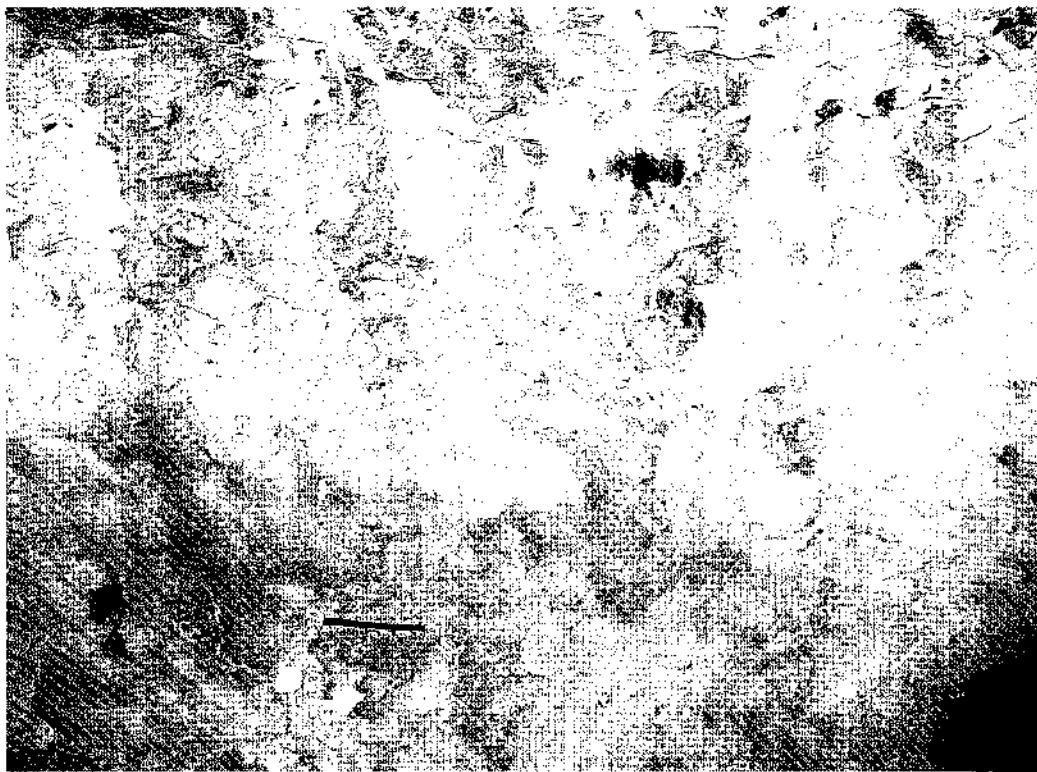
Tres fragments de la vora d'una gerreta amb la superfície amb engalba de color negre. Presenta una decoració esgrafiada sobre l'engalba negra, feta de línies en forma de S, emmarcades per dues línies horitzontals que corren per la vora de la peça (fig. 7).

Les pintures estan en fase d'estudi, però en una anàlisi preliminar es poden adjudicar a l'art esquemàtic. Consten, entre d'altres, de motius zoomorfs i pectinoforms, amb mamífers quadrúpedes, presumiblement cabres. Dos cercles disposats horitzontalment, dels quals ixen ratlles, línies divergents formant el clar i típic motiu dels «ulls radiants» que tantes vegades són representats entre les manifestacions artístiques d'aquesta fase esquemàtica, tant en suports rupestres com en mobiliari; sobretot en ceràmica i ossos, ja siguin gravats o pintats. A més, hi ha altres signes i conjunts de línies, punts i taques de difícil identificació pel seu caràcter incomplet o fraccionat, desapareguts per l'erosió de la superfície pintada.

Les pintures es distribueixen entre les parets i el sostre, sobretot en els clavills i forats de la roca, on es conserven millor que en la superfície, ja que es troben menys exposades a les variacions ambientals. Sempre, però, es troben prop de la boca.

La cronologia de les pintures pot relacionar-se amb el conjunt arqueològic dels enterraments. De ser coetanis, podrien haver-se realitzat al voltant del tercer mil·lenni abans de la nostra era.

Les ceràmiques fetes amb torn, musulmanes, són d'una utilització molt posterior, que cronològicament poden situar-se en la primera meitat del segle XIII. La seua presència pot relacionar-se amb la conquesta cristiana d'aquestes terres».

Vocabulari Tècnic

ABRIC [balma, abrigo].— m. Lloc on hom està cobert de inclemències del temps.
2. Balma, per oposició a cova.

ALJUB [aljibe, cisterna].— m. Cisterna, dipòsit ample i de poca profunditat tallat a la roca o fet d'obra, cobert de volta, que serveix per a arreplegar l'aigua de la pluja.

ALTITUD.— f. Altura d'un punt de la terra respecte el nivell de la mar.

ANCORATGE [anclaje].— Punts de fixació d'una instal·lació en una cavitat vertical, que poden ser natural o artificials (spits).

AVENC [sima].— m. Cavitat natural constituïda essencialment per un pou o diversos pous de parets verticals o subverticals.

BADALL [hendidura, grieta].— m. Clevill, obertura incompleta, excletxa, fenedura.

BALMA [abrigo, balma].— f. Cavitat no massa profunda en una paret de roca o un vessant rocallós en la qual penetra la claror.

BANDERA.— f. En una cova, concreció de forma ondulant que, normalment, penja del sostre.

CALCARI, -ARIA [caliza].— adj. Roca sedimentària que conté més d'un 50 % de carbonat càlcic.

CAPÇAL, CAPÇALERA [cabecera].— m., f. Punt d'inici d'una cavitat o d'un desenvolupament vertical o horitzontal.

CINGLE [despeñadero].— m. Espadat de roca que forma precipici o timba, al cim o en el pendent d'una muntanya.

COMPLEX [complejo].— m. Conjunt de cavitats o galeries interconnectades entre si.

CON DE DEJECCIÓ [cono de deyección].— m. Dipòsit de sediments que solen acumular-se al fons d'un pou, a conseqüència de despreniments superiors.

CONTRAFORT [estribación].— m. Ramificació secundària d'una muntanya o d'una cadena de muntanyes.

CUDOL, CÒDOL [guljarro, canto rodado].— m. 1. Pedra redonenca allisada i arrodonida per l'acció de les aigües i el redolament. 2. Fragment de roca dura arrodonida.

DOLINA.— f. Depressió oval de dimensions i profunditat variables que es forma en el relleu càrstic a partir d'un punt d'absorció.

ENGALBA.— f. Terra groga o vermella que, mesclada en aigua, és emprada per a pintar la ceràmica.

ESCARPAMENT [escarpe].— Vessant d'un terreny amb una forta inclinació, la formació del qual és deguda a l'erosió o a la tectònica.

ESPERÓ [espolón].— m. Eixint de muntanya.

FORMACIÓ LITOGENICA [formación litogénica].— Referent al conjunt d'estalactites, estalagmites, columnates i altres formes de reconstrucció rocosa.

FRACTURA.— f. Ruptura produïda violentament d'una massa rocallosa.

GATERA.— Forat o galeria angosta pel qual es pot entrar arrossegant-se.

GOLERÓ [colada].— Concreció, similar a una cascada, afegida a la paret, formada a partir d'un punt de filtració.

GRUMOLL [grumo].— m. Petita massa arrodonida, afegida en parets o a terra.

LATITUD.— f. Distància que hi ha des d'un punt qualsevol de l'esfera terrestre a l'equador.

LONGITUD.— f. Distància, en graus mesurats sobre l'equador, que hi ha d'un lloc respecte a un meridià origen (Greenwich), a partir del qual es compta negativament de 0° a 180° cap a l'oest i positivament de 0° a 180° cap a l'est.

PENYA-SEGAT [acantilado].— m. Penya tallada a plom.

RELLEU CÀRSTIC [relieve cárstico].— m. Relleu propi de les regions de massissos o altiplans calcaris, on l'acció erosiva de l'aigua s'exerceix fonamentalment mitjançant fenòmens de dissolució superficial i subterrània de les calcàries.

TAP [marga].— m. Terra dura o pedreny fluix, compost de carbonat de calç i argila, blanc cendrós per fora i blavós per dins.

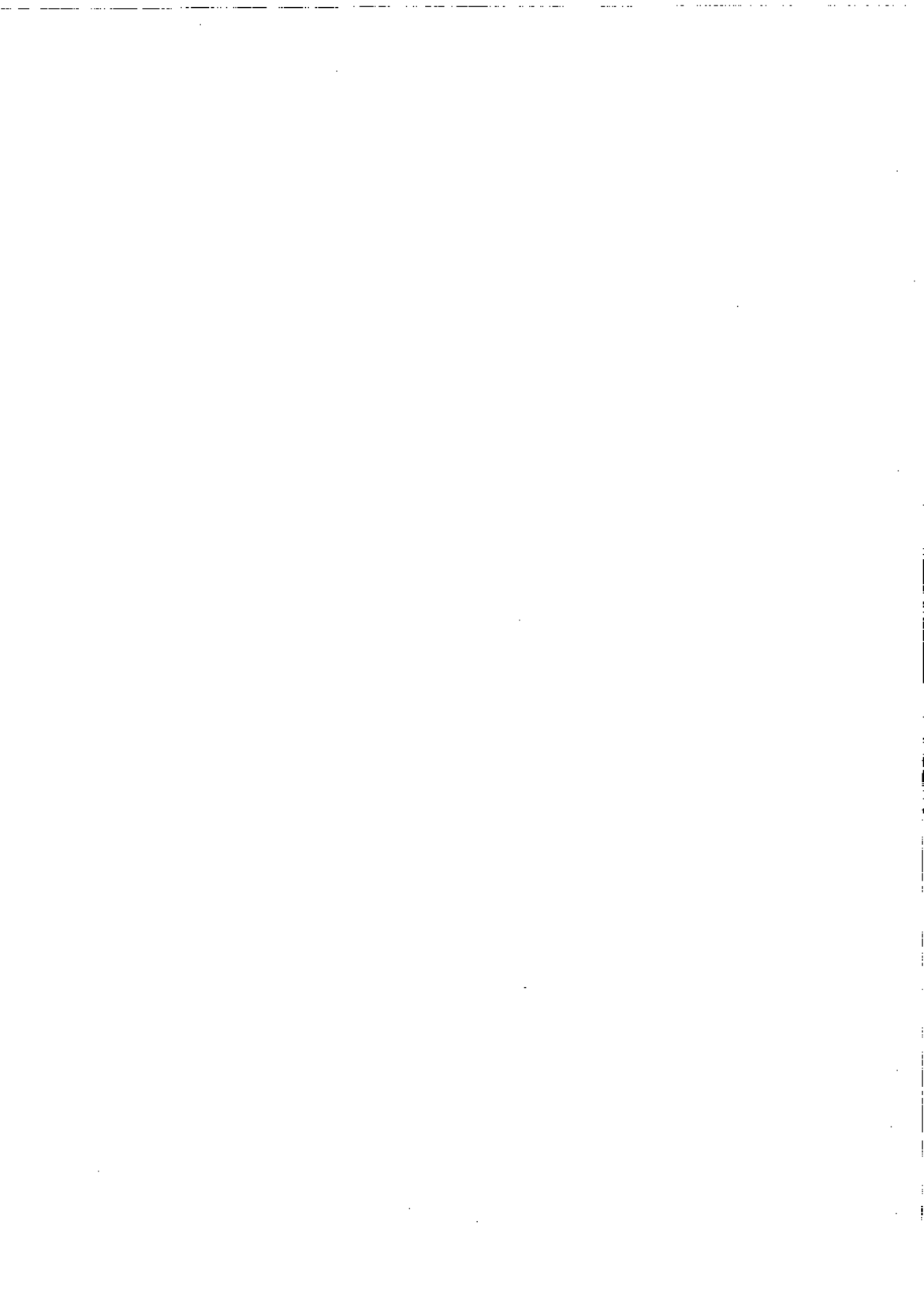
TECTÒNICA.— adj. Relatiu o pertanyent a l'estructura i forma externa de la terra.

VOLTA [bóveda].— f. Sostre arquejat.

XIMENERA, XEMENEIA [chimenea].— f. Fissura vertical a la roca, de qualsevol dimensió.

Índex

Introducció: ¿Què és l'Espeleologia?	6
Estructura del Catàleg	9
Símbols topogràfics	10
Núm. 1. Avenc del Puntal de l'Amoros, Les Pelíes	11
Núm. 2. Avenc de La Plana Justa	14
Núm. 3. Avenc del Montgó	17
Núm. 4. Cova del Montgó	22
Núm. 5. Avenc de la Fonteta	26
Núm. 6. Coves Santes de Dalt	28
Núm. 7. Coves Santes de Baix	30
Núm. 8. Cova Negra	34
Núm. 9. Cova Tallada	38
Núm. 10. Avenc de Soto	43
Núm. 11. Avenc dels Gateros	48
Núm. 12. Avenc del Trencall	51
Núm. 13. Avenc Verge	53
Núm. 14. Avenc Primer del Tallafocs	54
Núm. 15. Avenc de Sant Vicent	57
Núm. 16. Avenc de l'Orxella	61
Núm. 17. Avenc de Sant Blai	64
Núm. 18. Avenc de l'Orxella	66
Núm. 19. Cova del Diamant	68
Núm. 20. Avenc de La Llima Aspra	73
Núm. 21. Avenc Primer de la Paret Sud del Montgó	75
Núm. 22. Avenc Segon de la Paret Sud del Montgó	79
Núm. 23. Cova de les Pintures	82
Vocabulari Tècnic	91

M. I. Ajuntament
de la Vila de Xàbia